

The more I look back
on the past, the more
vividly do I feel my
limitations.

—Gandhiji.

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 17—Vol. LVI.

Friday, 9th May, 1958

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: FOUR PENCE

THINGS THEY SAID AND DID AT SABRA CONFERENCE

'DAILY NEWS' CORRESPONDENT SUMS UP DEBATES

CAPE TOWN, Saturday.

THE tone of the Sabra conference which was held at Stellenbosch this week and which was attended by about 300 delegates from all parts of the Union, was one of expectancy—expectancy that positive steps will be taken within the next five to 10 years to bring the Union's racial problem nearer a solution.

Throughout the three-day conference it was emphasised repeatedly that time was running out for White South Africa and that the solution of this problem could not be postponed indefinitely.

Those who believed that the Europeans still had another 50 to 100 years to find a solution were living in a dream world.

For this reason, thinking people experienced a feeling of frustration when politicians told them that South Africa still had time until the end of the century to solve the racial problem.

It was realised that politicians were subjected to certain restrictions, but mere realisation of their limitations was not sufficient. Throughout the conference, the sense of urgency displayed by the delegates was most noticeable.

The period of lip service to apartheid and "honeysweet words" is past—from now,

on the White people must be prepared to make tremendous sacrifices if they want to survive.

"Positive Apartheid"

Sabra, of course, believes in total territorial apartheid, and delegates in no way tried to minimise the sacrifices the White people will be called upon to make to carry out what they referred to as "positive apartheid." For this reason, it was felt that Sabra faced two main tasks within the next five years. In the first instance, it would have to make the concept of territorial separation acceptable to an increasing number of Bantu.

This message must be carried to them in a spirit of goodwill and sincerity, but it will not be possible to secure their co-operation if the White people on their part are not prepared to discuss the problem with them.

Conversely, Sabra's second task within the next

five years will be to persuade an increasing number of Europeans to accept this policy. The Europeans would have to obtain clarity about where they were heading.

Love Of Ease

It was no good closing one's eyes to the fact that a large section of the European population, because of love of ease was unwilling to face this problem fairly and squarely.

As Prof. N. J. J. Olivier, vice-chairman of Sabra, put it: "It may yet happen that the destruction of the White man will not be his destiny but his fault."

There was a feeling in congress that the Government may be afraid to implement apartheid resolutely positively and fairly because of the enormous cost involved.

(Continued on page 174)

Nehru Not Considering Retirement

POLITICAL sources in New Delhi speculated that Mr. Nehru might go on holiday, perhaps abroad. There have been some reports that he has been invited by Earl Mountbatten to visit Britain and go on a Mediterranean cruise.

Mr. Nehru told his Party members he wanted to prepare himself for "tasks ahead" and declared:

"I feel that it might help me to do so if I am away from the centre of activity and responsibility."

Some commentators in New Delhi thought it possible that Mr. Nehru might use his absence from office to revitalise his dissension-torn Party.

Has Fire

Mr. Nehru, however, denied reports that he would retire soon, and said "I have still fire in me, and I wish to share that energy,

strength and vitality with millions of Indians."

Mr. Nehru was addressing a Congress Party of India meeting and added "we (the Congress Party of India) took some pledges years ago and I will work on until those pledges are fulfilled."

He went on "there is no retirement for me from that. I may think of new ways of fighting problems in a calm manner.

Before I do go, I want as much progress and therefore I am in a hurry and am a little impatient."—Sapa-
Reuter.

OPINION

FRIDAY, 9TH MAY, 1958

Futile Bully-talk From Welensky

THE utter futility of the bully-talk Sir Roy Welensky indulged in at Broken Hill last week is obvious in the fact that it is precisely this sort of arrogance which drives the African to the extreme of seeing salvation for himself in the ideal of Africa for the Africans.

We are quite certain that if Sir Roy's outburst against those Africans who lead the revolt against White domination did anything at all, it was to convince both Northern Rhodesian and Nyasaland Africans that salvation for them lies in clearing out of the Federation.

It is hardly surprising that Sir Roy has been heartily cheered in sections of the Union's White Press. But even here, sight must not be lost of one significant fact. Strijdom often roared wildly against the man of colour and insisted that the White man should remain baas. The Sabra conference at Stellenbosch administered a first-class rebuff to him and told him in the plainest language possible in the circumstances that the Afrikaner intellectuals expect no nonsensical talk about baasskap from him.

They went farther. They made it plain that they want for the man of colour what they want for themselves. The moral for Sir Roy here is that bully-talk is out of place in the Africa of our times. If he has not yet taken that lesson to heart, he would do well to learn a lot from the way the Sabra conference treated Strijdom.

Sauer And Dollar Imperialism

THE most deplorable development at the Sabra conference was Mr. P. O. Sauer's denunciation of America's attitude to the movement towards emancipation in Africa. The Minister of Lands and Water said he was not certain whether America worked for African liberation or "to open the way for her dollar imperialism." This was most shocking, coming as it did from a Cabinet Minister in a government which every now and then goes to the United States to borrow money.

The real significance of Mr. Sauer's remarks, however, lies in the fact that they show, perhaps for the first time, that there is already an open rift between the Union and American governments on the approach to the race question. Certain dangers arise from this, for which the Free World should be ready. Faced with a determined demand for race equality, the Sauer might transform South Africa into a fully-fledged Police State and in the end resort to nationalisation exactly in the way Nasser behaved in the Suez crisis. The attack on the United States could quite conceivably be the first step to condition White opinion for this.

Comment On Men And Events

Sabra Begins To Face Realities

By JORDAN K. NGUBANE

TWO features of the Sabra conference at Stellenbosch deserve especial attention. The revolt against the baasskap mentality and the recognition of the fact that the man of colour is ready to make a constructive contribution toward the solution of the race problem are symptoms of a development, in the Afrikaans community which, if understood and encouraged, might yet save this country from the violence and bloodshed towards which apartheid is driving Black and White alike.

This does not mean that apartheid's back has been broken; nor that Sabra's hidebound ideological approach has been abandoned. On the contrary, the conference spent about three days discussing the race problem in the absence of the people whose existence, in the view of most White people, gives form and dimension to that problem. But the decision to convene a conference of Sabra-men and non-European leaders represents a definite readiness to examine the race question in slightly new light. This is something to be genuinely grateful for.

It means that Afrikaner Nationalism is reaching the point where it can see the country's problems from the national and not the group perspective. And where this is the case the possibility begins to be real of reaching agreement on objectives and in that way give to South African nationhood a meaning with a similar validity on both sides of the colour line.

Non-White Leaders

The possibilities behind this constitute a very important challenge for non-White leadership. History has placed Afrikaner Nationalism at the turning-point similar in many ways to the position Hertzog found himself in, when he broke away from Louis Botha, to form the Nationalist Party. Although South Africa had been restored to the Boers, Botha's political direction convinced many that imperialism was being perpetuated in a new guise and that this could lead only to the final destruction of the Afrikaners.

Hertzog walked out of the Botha cabinet and established the Nationalist Party. From that time to the present, the phenomenal growth of Afrikaner Nationalism has shown that Hertzog's move satisfied a deeply-felt urge among his people.

At the height of their power, the Afrikaners find today that a

new force is arising which has the potential to dominate them and eventually destroy them if it is not handled in a statesmanlike manner. That force is African Nationalism. The Sabra-men and the clergy, whose consciences are not influenced by thoughts of parliamentary seats, realise clearly that African goodwill is one most decisive guarantee of Afrikaner survival in South Africa. And to win that goodwill they must have, in the words of Mr. van Wyk, who represented the Agricultural Union, "realistic goodwill towards the non-European" and, "in principle...grant them what we want for ourselves."

Misleading

It would be misleading, however, to see the change in Afrikaner thinking strictly from the perspective of power. Behind it there is also a genuine realisation that apartheid offends the Christian conscience and outrages morality. Professor Keet, in particular, has been most outspoken in recent years against the immorality of apartheid.

What we see from all these developments is the emergence from the Afrikaans side itself of a movement of moral and political protest against the inhumanity of apartheid. Similar movements have already arisen on the African and English sides. In 1912 we set up the African National Congress which sought to extend the area of liberty in the life of the South African nation. The ANG has survived the battering of the last forty-five years largely because the political goals it sets itself were based on sound moral foundations. Last year, Black and White leaders met in a multi racial conference in Johannesburg and decided to set up a front of moral and political protest against the wickedness of an ideology which regards race as the main determinant of a people's destiny.

The real challenge which faces non-European statesmanship is whether or not men will seize

he opportunity presented by the Sabra decision to seek ways and means of co-ordinating these movements of moral and political protest into a national force which will give to democracy a meaning which would be valid in the day to day lives of the non-White peoples as well. If that opportunity is seized the possibility becomes very real that a peaceful solution to the race problem might still be found.

Test

But if the Sabra decision is a test for non-European statesmanship, it is also a test for the Afrikaner's own sincerity of purpose. Against the background of the treason trials it will be appreciated that there is no valid reason why the non-Europeans should be in a hurry to trust members of or sympathisers with a political party which has gaoled some of their finest spokesmen.

The absence at the conference of men like Professor Matthews will definitely hang over the proceedings and deprive the assembly of the wisdom and guidance of one whose love for South Africa is undoubted and who, in many aspects of his personal and public life, is the embodiment of a responsible democrat.

So much is at stake, however, that considerations of national prestige deserve to be sacrificed in the interests of what holds out the prospects of becoming in the end, what one could call real national unity. And this brings me to one of the most remarkable aspects of the Sabra conference. In a nutshell, when the conference agreed with Mr. van Wyk that the Afrikaner must grant to the non-European what he wants for himself, it was saying, in effect, that race equality is the only real solution to the main problem of our country. Here is what, in my view, Professor Pistorius, in a Press interview after the elections, described as Afrikaner Liberalism.

In other words we are witnessing the growth of parallel movements towards the goal of race equality. It is very unfortunate that they are parallel. But then, too many traditions have gone into making the outlook of the South Africans as a whole. The Afrikaners tend to see the ideal from the group perspective while the English and the non Whites test the validity against its effects on the individual. These two traditions are there in our national life. What should give us encouragement, however, is that on both sides Liberalism has arisen; that

it holds out the prospect of enabling Black and White to agree on objectives. And for this reason non-European leaders would do well to consider favourably the idea of attending the Sabra conference if and when it is called.

Ticklish

This raises a somewhat ticklish problem. One finds it difficult to resist the temptation to proffer advice on who to invite. Naturally the men of Sabra will see to it that they ask, first, men most likely to be sympathetic to their viewpoint. But because the matters to be discussed will be of such vital importance for both Black and White sympathy should be no qualification for attendance. As a matter of fact a conference dominated by the picked friends of apartheid will just carry no weight among the non-White peoples. If, on the other hand, the Sabra executive has an open mind in sending out invitations, the discussions at the conference could turn out to be most fruitful. And every good South African will wish this to be case.

Indian Representative At UN Attacks Discrimination

ADDRESSING the Committee on Information for Non-Self Governing Territories at the U.N. Headquarters in New York, the Indian Representative, Mr. T. J. Natarajan called for deeds, not words, in the matter of removing racial discrimination in the social policies of the administration in non-self-governing territories.

Mr. Natarajan said: "What is wanted most at present is not mere enquiries but application to the existing situation of the widely accepted conclusion that distinction based on race should no longer form part of the social policy of public administration.

"Unless and until the inhabitants of a territory themselves feel that they have their due share in administration, and that no bar, however sinister, disqualifies them from such a participation in the national services, all talk of elimination of racial discrimination would lead us nowhere.

Press Review

What Is Apartheid

THE annual congress of the South African Bureau of Racial Affairs at Stellenbosch last week will be remembered for many surprising down-to-earth statements on racial affairs, not the least remarkable of which was the rebuke delivered by the Nationalist M.P. for Namib, Mr. J. D. du P. Basson, to the extremist members of his Party, but undoubtedly the \$64,000-dollar question of the deliberations was: "What is Apartheid?"

This question was asked by Professor G. B. A. Gerdeener, a former Chairman of the Bureau. He proposed that Congress should its Executive Committee "to give a clear definition of Apartheid so that the Bureau will know exactly what its aims are."

The need for clarity on a subject of such immediate and long-term importance to South Africa could scarcely be more pressing. At present Apartheid means all things to all men and its differing interpretation depends largely upon the emotional character of the person making the assessment of this controversial philosophy.

Editorial in "The Natal Mercury."

Voices In Wilderness

IT is a pity that Dr. Verwoerd seldom feels able to attend these (Sabra) conferences. His policy of reducing such contacts to a minimum runs contrary to much that has been said at Stellenbosch this week, and he should have taken the opportunity to defend them. Mr. Sauer was an inadequate substitute, for he was unwilling or unable to speak of the future course of Government policy.

It was left to a backbencher, though a singularly intelligent one, to speak for the politicians. Mr. Basson was as usual provocative and independent, exploring the "White supremacy" line and insisting on a policy that will carry African opinion along with it.

These may be voices crying in the wilderness, as they have been doing without much effect for a decade. But they do give the assurance that somebody somewhere is struggling honestly with facts which most politicians are afraid even to look at. Sabra has still to make up its own mind about many things, but at least it has a mind to make up.

Editorial in "The Star."

India Marches On

Just Arrived

Direct From India

Latest News

My Magazine Of India	1/6
Illustrated Weekly Of India	2/2
Film World Today	2/9
Great Men Of India	2/9
Great Saints Of India	2/9
March Of India	4/9
India Annual Review 1956	5/6
Filmie Dhunig Na Samachar—Special Issues	6/6
Heroines Of India	4/9
Simple History Of India	4/9
India Then And Now	4/9
Stories Of Our Land—2 volumes	5/6
Ramayan For Boys And Girls	1/7
Famous Princess Of Islam	2/-
Muslims Of India	2/6
Panchangs In Hindi—1958/9	3/-
Roopanand's Festival Calendar	1/7

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

P.O. Box 2524.

85 VICTORIA STREET,

DURBAN.

Things They Said And Did At Sabra Conference

(Continued from front page)

It would, therefore, be Sabra's task to enlighten the electorate to such an extent that no government need fear the cry of "kaffir boetie" if they devoted large sums to the development of facilities for the Bantu in their own areas.

It was pointed out that South Africa's war debt in World War I amounted to £150,000,000 and the country had already forgotten that it had paid off the debt. In World War II the war debt amounted to £600,000,000 and this, too, had already been liquidated.

There was, therefore, no reason why a mere £15,000,000 should not be spent by the country to ensure the survival of the White man and to establish peaceful and harmonious race relations.

In this regard a delegate spoke aptly when he said: "It is no good talking about leaving the heritage of our forefathers for our children if we ourselves are not prepared to do something to preserve that heritage."

New Approach

The time had now arrived for a new approach, in the hearts and the spirit of the White people, to this problem.

Delegates felt that they did not want to be placed in the position where they sincerely believed in an ideal and see the years going past without anything positive being done to achieve this ideal.

If the pace of the past 10-15 years was maintained the solution to the race problem will not be achieved within the foreseeable future.

The theme of the congress was "our task with regard to race relations in South Africa," and the various papers which were delivered dealt with the individual tasks of the church, the housewife, the industrialist and business man, the politician, the public official and the police.

The Moderator of the Dutch Reformed Church in Natal, the Rev. H. J. C. Sniijders, made it clear that it was the task of the Church to educate and encourage the church going public to accept total apartheid.

As far as the housewife was concerned a discussion on this paper revealed that delegates were unanimous that women and women's organisations should take a greater interest in the welfare of the non-Europeans, particularly of non-European women.

A strong appeal was made by the Rev. J. C. Oosthuizen of the Bantu Dutch Reformed Church at Stellenbosch to women to interest themselves in Bantu women and to try and alleviate the disabilities which they sometimes had to endure, particularly where it meant the breaking-up of their family life.

Agricultural Side

The farmer's task, it was stated, was to increase the agricultural productivity of the non-European. It was pointed out that according to the Tomlinson Report 66 per cent. of all the Bantu who were actively engaged in farming in 1946 were self-employed, while 34 per cent. were employed as labourers on European farms.

Yet the Africans and other non-Europeans employed on European farms, together with the European farmers produced 92 per cent. of the Union's total agricultural yield while the Native reserves produced only 8 per cent.

The businessman's task was to take a greater interest in the welfare of his non-European employees outside the business sphere but in the discussion that followed it was clear the delegates felt that this was a physical impossibility.

Mr. Basson

Mr. Japie Basson, the young Nationalist M.P. for Namib, drew the biggest applause of all the speakers when he delivered a frank and forthright paper on the task of the politician.

Emphasising that he was merely expressing his own views, Mr. Basson said it was essential to create a progressive atmosphere immediately for the steps and adjustments which South Africa would have to make for its own safety in the new Africa.

"We have no hope of conciliating the non-European of our good intentions if the White politician does not show sincere goodwill and greater tact when he discusses race relations," said Mr. Basson.

"This applies particularly to the politician's actions in Parliament. More than once I have heard well-disposed Coloured leaders complain bitterly about the hurtful and humiliating language which politicians in Parliament have used against the non-European population groups."

Fined £25 For Destroying Apartheid Signs

LAMBERT GORDON WILSON (34) of the Victoria Hotel, Scheiding Street, Pretoria, was found guilty by Mr. W. A. van Helsing in the Pretoria Magistrate's Court of malicious damage to property and was fined £25 (or two months' imprisonment) for tearing down four "Europeans Only" signs at the Pretoria Railway Station on April 14. The signs were valued at £12 and Wilson was ordered to pay the cost of the damage.

During the hearing a Special Branch detective sat in the well of the Court. A crowded non-European gallery also listened to Wilson giving evidence from prepared notes. He told the Court, "Whenever I enter a building or public place which has signs which reserve that right for people of my race and which debar an African or other fellow citizens from entering then I am conscious of a deep and personal sense of guilt."

"This court acknowledges the power and sovereignty of God. The supreme commandment which was given to us was that we must share equally with all our fellow citizens all the advantages of this world. Any notice which turns away Africans and other people from a public place is therefore evil. I believe it to constitute the greatest evil of which we are capable."

"Feeling as I do, perhaps I should never enter such a place. But there are times when it is

unavoidable. My sense of guilt for myself and for my country has become so intolerable that I decided to break down four notices over the Pretoria Railway Station as a protest, even though it can accomplish nothing. I blame the State for forcing citizens to choose between defying the law of God and the law of the State.

In reply to questions from the prosecutor, Mr. J. Fienaar, Wilson said he was born in Durban. He knew there was a policy of apartheid in the country and he realised that he was contravening the law.

Giving judgment, Mr. Van Helsing said, "You have your sentiments, but if each and everyone did as you did, anarchy would reign. You must not take the law into your own hands. You have chosen to do so and now you must bear the consequences. I warn you that if you persist they will be very serious."—Sapa.

B-I Sailings Between East African Ports Karachi And Bombay

S.S. Kampala due 31st May 1958.
Sails for Bombay on 6th June 1958.

S.S. Karanja due 30th June 1958.
Sails for Bombay via Karachi on 5th July 1958.

PASSAGE FARE TO KARACHI OR BOMBAY

First Class	single	without food	£92-0-0
Second "	"	"	£60-15-0
Third "	"	"	£31-10-0

For further particulars apply to—

Shaik Himed & Sons
(Pty.) Ltd.

390 Pine Street,

Durban.

Telephone 20432,

Tel. Add. "KARAMAT."

Election Afterthoughts

WELL, the United Party has cleaned up the smaller parties. It has reduced parliamentary politics to a "straight fight" (if that is really the appropriate phrase) between the two "giants" I hope the U.P. likes it this way. The trouble is that one giant has got a good deal bigger and the other the (U.P. "giant") has shrunk, despite taking over the seats previously held by the Labour Party. Take the figures of seats for the last three elections:—

	1951	1953	1958
National Party	79	94	103
United Party	65	57	53
Labour Party	6	5	—
Native Reps.	3	3	3
Coloured Reps.	—	—	4

Naught for thy comfort there. But, as the U.P.-supporting press has been at great pains to emphasise before and after the election, the loss of seats is less due to any defection of voters than to "purely technical considerations", by which the U.P. and its press mean partly the loading of urban seats and mainly unfavourable delimitation. And the U.P. press has been at equally great pains to claim that the Opposition is once again supported by the majority of voters. So it is—but only by a whisker.

What the press has been less candid about is that, whereas in 1953 the Opposition had a majority of some 140,000 votes, today (depending on exactly what allowance is made for the uncontested seats) its majority has been slashed to between 20-30,000 voters at the most. Even more significant is the trend revealed as percentages of the total poll (i.e. the total number of votes cast plus allowance for the uncontested seats). To the nearest whole figure, the Nationalists came to power in 1948 with 42 per cent of the total poll. In 1953, despite an effort by the Opposition in money, organisation and enthusiasm which we may never see again and certainly did not see repeated this time the Nationalists increased their share of the poll to 46 per cent. On April 16 they collected 49.5 per cent of the white votes cast or—to make the comparison with 1953 more accurate by including the Coloured votes—49 per cent of the total poll.

The reason for this steady Nationalist advance are fairly clear. With South Africa prosperous and non-white discontent attracting no support to the less "strong" of the two white supremacist parties, there is no swing to the U.P. The party probably holds its one-quarter of the older generation of Afrikaners, the men who followed Botha, Hertzog and Smuts. But, as the years pass, these are a wasting

asset. And the younger generation of Afrikaners, as it qualifies for the vote in the place of its fathers and grandfathers who have passed on, probably divides 90 per cent to the Nationalists, owing to its systematic indoctrination in church and school. Add to this the facts that Afrikaners outbreed non-Afrikaner whites, that the Government intends to give 18-year-olds the

By
C. W. M. GELL

vote and that there is no reason to suppose it will not be able to find a Delimitation Commission in 1963 which will be as completely convinced by Nationalist arguments about boundary changes as were the Commissions of 1953 and 1958—and one begins to perceive the real problem of an Opposition within the present political framework.

The problem can be stated in other terms. The Nationalists achieved a bare majority of seats in 1948 with 42 per cent of the poll. By the time the six South-West seats had been added to them and after the 1953 delimitation, they could have retained a bare majority of seats with as little as 35 per cent of the poll. I have not worked out the position after the 1958 delimitation. But I hazard a guess that they could today keep a bare majority of seats with not more than 33 per cent of the poll and possibly as little as 30 per cent. Now compare this with their present 49 per cent of the poll (or even their 46 per cent of 1953) and see what wishful-thinking drivels all that talk about a 5 per cent swing being sufficient to put the U.P. back in power really was.

These are the hard statistical facts. As to policies, it may well be that the Nationalists will have troubles enough in spite of their crushing parliamentary majority. Economic recessions in the outside world will not pass us by. Our capital shortage is less and

different from what the U.P. was telling the electorate during the election campaign. Nevertheless foreign capital would be a help, is in fact sought by the Nationalists without much success, and its absence will mean a heavier demand on our pockets and savings instead, if our economy is not to stagnate. Non-white resentment and organised counter-action will increase unless the Nationalists moderate their policies. We cannot keep the police and UDF permanently mobilised nor can we (as at Zeerust at present) drop an iron curtain round all centres of disaffection.

These things may bring out into the open the incipient cleavage between the men of principle and the political opportunists in the Nationalist Party. Back in 1950 the present heir-all-too-apparent to the Premiership, Dr. Verwoerd, was beseeching parliament not "to drive a wedge between me and the intellectuals of Sabra and the D.R.C., because our policies and our objectives are one." To-day all the big guns (Dr. Verwoerd, Mr. Schoeman, Senator de Klerk etc) deny that total territorial apartheid ever was a part of Nationalist policy. What time Professor N. J. J. Olivier, one of Sabra's leading lights publishes an article in the April issue of a British magazine saying that just that—no more and no less—is the only practicable and morally defensible policy for South Africa.

Any of these things—outside causes beyond our control, non-White unrest or Nationalist internal dissensions—may bring about a move towards sanity in our political life.

But the U.P. in its present shape will neither profit from them nor even have a hand in shaping them. When at last the need for a change of direction is perceived, perceived, people will not turn to "me-too" or "Nats-in-all-but-name." Perhaps the most discouraging remark of the whole election—and I do not want at this stage to remind the U.P. of the many outrageous things that were said by its spokesmen in the hope of attracting "floating

Nats," though some time that terrible balance sheet must be faced and expiated—was made by Sir de Villiers Graaf when the result became obvious. "Time," he said, "is on our side. What is right will prevail in the end." And Mr. Marais Steyn faithfully echoed: "The moral factor is on the side of the U.P."

But this is simply not so. Whatever may be said in favour of present U.P. policy—and now that the election is over, I hope apologies for expediency will be decently kept to the minimum—morality was not its strong point. To have infused a little morality into the party's policy, as Mr. Harry Oppenheimer attempted at Bloemfontein in August until he was swamped by "Div's disastrous 5 per cent calculation," would have won the U.P. no more votes or seats this time; might even have lost a few more, though that was not Dr. Jan Steytler's experience in the apparently doomed seat of Queenstown. But it would have begun the long-term policy of putting the U.P. on the side of the future; instead of fighting one more hopeless election on a short-term, dead-end "me-tooism."

As things now are, Hansard will be unreadable except to see what the wilder Nationalist fanatics have to say. Even the Native Representatives, lacking the help of Mr. Hepple's informed integrity and Mr. Lovell's militance, will probably lapse into innuendo. But if the U.P. could only nerve itself in the wilderness to retrace its own steps on such matters as the abolition of passes especially, but not only, for women) and the recognition of trade unions containing or composed of Africans, balancing such "liberalism" by a more generous attitude towards such deeply felt Afrikaner needs as one national flag, one national anthem and even a republic, life might yet be restored to the present corpse of parliamentary government in this country.

Meanwhile, of course, the real Opposition to white nationalism will go on outside parliament—among the Congress movement and its allies.

Phone 34-1349

P. O. Box 1549.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

83 West Street, JOHANNESBURG.

London Letter

(From Our Own Correspondent)

Togoland Votes For Freedom From French

ON Sunday, April 27 the people of French Togoland gave a decisive indication of their desire to be independent. Approximately ten per cent of the semi-self-governing trust territory's one million inhabitants were entitled to vote in the first elections to be held under universal adult suffrage, and they gave a resounding victory to the Unity Party which favours immediate total independence from French rule.

The elections were supervised by a U.N. team of 30, led by Dr. Max Dorusville of Haiti. In order to prevent people coming from Ghana to vote for Opposition parties, the Government (controlled by the Parti Togolais du Progres which favoured the *status quo* of internal autonomy and continued association with France) closed the frontier

with Ghana and posted armed frontier guards. The result of the election was a crushing defeat of the Government and the 46 seats in the Legislative Assembly were distributed as follows: Unity Party 29, Progress Party 3, Independents 4, Union of Chiefs and Population of the (allies of Progress Party) 10.

The Unity Party also favours an ultimate federation of the territory, after independence with Ghana, in which the British-administered part of the old German Togoland was merged after a plebiscite in 1956.

Mr. Vasey Defeated In Kenya Legco Election

Commenting on the recent elections by the Kenya Legislative Council of twelve specially elected members the "Manchester Guardian" of April 24 said:

"Kenya has suffered a serious loss in the defeat of Mr. E. S. Vasey, for seven years its Finance Minister...Mr. Vasey attached such importance to this first experiment in multiracial voting that he not only stepped down from a secure position as a nominated member in order to stand, but also undertook to resign his post as Minister of Finance if not elected. In the event he tied for the fourth European seat and was finally beaten by drawing lots. Mr. Vasey has given Kenya outstanding service. As Minister of Finance he has handled a difficult position soundly and resourcefully, and the confidence which he inspired in Westminster did a great deal to ensure the United Kingdom's financial assistance to Kenya over these critical years. And he did more than any other European to attract the support of other races for the multi-racial administration of the Lyttleton settlement, and continued as the strongest advocate of racial co-operation. In so doing he alienated many European politicians; and the African members of the council, who had good reasons to be grateful to him, stood aloof and let him down. (There is, however, a legitimate doubt whether Mr. Vasey ought to have stood

for one of these seats, on the ground that the Finance Minister at present ought rather to be a nominated than an elected member.) The Asian candidates were unopposed. The four Africans chosen are all sound men who have given useful service and will give much more."

Professor Not Afraid Of African Nationalism

BANTU nationalism was nothing to be scared of but something to cultivate in South Africa, Prof. H. P. Wolmarans, of the Theological Faculty of the Pretoria University, told the Commission of Inquiry into Separate Universities in Pretoria.

Co-operation between the Europeans and the Bantu could be achieved only when a national sense was developed among the Bantu:

With Dr. P. S. Dreyer, also of the Pretoria University, he gave evidence on behalf of the Nedards Hervormde Kerk.

"The Bantu can only be brought to respect the Western civilisation if we grant him his own nationalism. The building of a Bantu nationalism is the only way to follow in South Africa" he said.

India's Largest Insurance Company At Your Service

The New India Assurance Company Limited

SOLE REPRESENTATIVE IN THE UNION OF SOUTH AFRICA

RUSTOMJEE JALBHAY RUSTOMJEE

140, Queen Street, DURBAN.

FOR SERVICE AND SECURITY

CONSULT US FOR

EVERY TYPE OF INSURANCE

P.O. Box 1610.

Residence: 111 Eleventh Avenue,
DURBAN.

Phones:

Office: 25845

Residence: 36413

World Newsreel . . .

Pope Considering African Cardinal

The Pope was considering the appointment of a African cardinal to make it clear that Rome recognised no colour bar, said Mr. William Connor, writing in his "Daily Mirror" column under the name "Cassandra."

Mr. Connor said that such an appointment would be an "outstanding reply to Dr. Verwoerd, South Africa's reactionary Minister of Native Affairs, and all his racial savagery."

The Roman Catholic Church was well aware of the "menace to Christianity of Mr. Strijdom's policy of apartheid in South Africa," said Mr. Connor. The time was not far off when Christian workers, clergymen and laymen alike, would not be allowed into African areas, he said.

The Pope, who understood as well as any man alive the problems of religious persecution, was reported to be considering the appointment of an African cardinal to make it clear that Rome recognised no colour bar and to make certain that millions of dark skinned Christians in Africa would not lack a pastor.

Mr. Connor said that Bishop Joseph Kiwanuka, of Masaka in Uganda, was being considered for elevation.—Sapa-AP.

New Governor For East Pakistan

The Pakistan Ambassador in Peking, Sultanuddin Ahmed, has been appointed Governor of East Pakistan, it was officially announced in Karachi. He succeeded Ab Fazlul Huq who was dismissed by the Central Government last month after he had himself dismissed his chief Minister Ataur Rehman Khan.—Sapa-Reuter.

Muslim League A Nationalist Organisation

Mr. Mahomed Ismail, President of Indian Muslim League, said in Alleppy, (Kerala) that the League was a nationalist organisation of the minority in India.

Presiding over the first annual conference of the Kerala unit of the organisation, Mr. Ismail said that the League had always identified itself with Prime Minister Nehru and his Government in many things and would continue to do so. "We are firm and active supporters of law, order and peace in the country."

The League President added: "We heartily endorse the Government's ideal of establishing a socialist pattern of society. We are solidly behind its foreign policy on Kashmir, Goa and Indians' status in Ceylon, South Africa and elsewhere and in its efforts of establishing peace and goodwill among the nations."

More Deported From Ghana

Two African traders were escorted by the Accra police to the Ghana frontier with French Togoland on Friday under Government deportation orders, leaving behind their wives and families.

The Ministry of the Interior announced that two African farmers are also to be deported, in conformity with the Government's determination to preserve law and order in Ghana.

This brings to 20 the number of people deported since last August as persons whose presence in Ghana is not conducive to the public good.

The traders, Ahaji Mohamed Adjeide and Albaji Rahamani said they each left behind four wives and 17 and 20 children and grandchildren respectively.—Sapa-Reuter.

Legislators Walk Out

Almost all opposition members in the Indian House of the People (Lower House) walked out after the speaker's refusal to allow a debate on the arrest of one of their colleagues.

About 50 opposition members had wanted to raise the question of the recent arrest in Orissa State of five persons, one of them an opposition member of Parliament.

The Speaker asked the Home Minister to make a statement to the House as soon as details of the incident were received but meantime refused to allow the adjournment motion.

The opposition group then walked out, claiming the speaker's decision was "illegal."—Sapa-Reuter.

Contraband Gold Bars Seized At Bombay Customs

Customs authorities seized contraband gold bars valued at £23,000, at Santa Cruz airport, Bombay, from two Lebanese nationals. The two arrived on an aircraft from Beirut and the Gold was alleged to have been concealed on their persons and in their luggage.—Sapa-Reuter.

Prospects Of World Peace Are Better

Dr. Radhakrishnan on return to New Delhi after a month's tour abroad said "the prospects of world peace are brighter."

The Vice-President was received at the airport by the Cabinet Ministers, Members of the Diplomatic corps and other dignitaries.

Armed Tribesmen In Assam

Armed gangs of Naga tribesmen are causing terror, damage and disorder as they rove the Assam districts of United Mikir, Cachar and Sibsagar, the Assam State government has announced.

The government has declared the whole of the first district and parts of the second and third as "disturbed areas" so as to maintain order and communications and protect the life and property of loyal citizens.—Sapa-Reuter.

Loan For Third Year Of Second Five Year Plan

India announced that she was floating a ₹ 350 million rupees (283,500,000 dollars) public

loan for the third year of it 15 billion dollar second five-year plan; The Planning Commission had decided to float 7 billion rupees (1,470,000,000 dollars) for the whole plan period of 1956-61. An amount of 1,781,000,000 rupees (368,020,000 dollars) for the first two years had already been raised.—Sapa-Reuter.

3 In J HAIR CLIPPER Size—0000

Supplied with an additional cutting comb which gives the clipper three different sizes. Cutting Length Prices (Including Postage) 17/9. From: MAARMAN'S (PTY) LTD. Box 26, BRITS, Tvl.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1654.

Headlines, sub-editing and editorial comment by Jordan K. Ngunane of 'Emandleni', P.O. Inanda, Natal.

Latest Records For Your Selections

Samundar	5 Records	Rok N roll	41/3
Barish	5 "	"	41/3
Mr. X	4 "	"	33/-
Aasha	4 "	"	33/-
Paying Guest	4 "	"	33/-
Chori Chori	5 "	Best Music 1956	41/3
Naya Andaz	6 "	" " 1958	49/6

Best Instrumental No.

Fantush New Delhi	8/3
C.I.D. Both Sides	8/3
Devta "	8/3
Mem Sahib C.I.D.	8/3
Chori Chori Both Sides	8/3
Baarisha and Basant Bahaar	8/3
Baap Re Baap. Naya Anadaz & Shremati 420	8/3

Packing & postage
7/6 extra.

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS
(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 29488.

DURBAN.

Nehru Comments On Communist Policy

PRIME MINISTER NEHRU has just finished a tour of the State of Kerala (the State is ruled by a Communist Government, who won the elections about a year ago) in the extreme south of India, addressing meetings of thousands of people and inaugurating several projects.

Addressing a public meeting, Mr. Nehru said he thought the Communist mind had become too initiative, Communist slogans of dictatorship of the proletariat and other slogans were completely out of date.

"We have to learn from the western countries as well as Russia and China, which are scientifically and technologically advanced, but the moment we forget that our roots are in India, the moment we think that we are merely to become some kind of international camp followers of others, that moment we lose our creative energies," the Prime Minister said. What he disliked in the Communists was the tendency of acceptance of anything that another country did.

He cited the example of West Germany, a capitalist country, and Russia, a Communist one, which during the last 12 years had made tremendous recovery from the ravages of war. This was because in both there were men of training and quality. What counted ultimately was not slogans but men and women of quality and training with capacity to work hard.

No country could prosper ultimately without moral and spiritual standards. Therefore in the struggle for material improvement in which the country was now engaged, moral and spiritual aims should never be forgotten.

Earlier, he visited a D.D.T. factor at Alwaye and the naval base at Cochin.

Indian Govt. Declares War On Prostitutes

A HUNDRED prostitutes, members of India's union of singing, dancing girls and prostitutes, marched on the Indian Parliament in New Delhi today to protest against the new Suppression of Immoral Traffic Act—which will make their calling illegal at midnight on Thursday.

The women claim that if their profession was outlawed and they were driven underground or forced to flee from the cities a situation would be created in which respectable Indian womanhood would be menaced.

The demonstrators, some of them carrying babies, marched to the capital and squatted on the lawns shortly before Parliament met. Their leader carried an appeal to the Indian Prime Minister, Mr. Jawaharlal Nehru.

The appeal said: "Not listening to us may result in many of us fleeing to live among

ordinary members of the population and create a risk to the honour and respect of other women at the hands of sex-starved people such as widowers, bachelors and the like."

Unless prostitutes were readily available men would "turn to respectable women for satisfaction of their lust," the appeal concluded.

It is estimated that there are a million prostitutes in India. The union is raising funds to fight the new Act and it has been reported that a prominent Bombay lawyer has been retained.—Sapa.

Ali Says War With India Inevitable

KARACHI, Friday.

MR. CHAUDHRI MOHAMAD ALI, former Prime Minister of Pakistan, told a public meeting in Lahore that war with India was "inevitable", the Associated Press of Pakistan news agency reported today.

Mr. Chaudhri Mohamad Ali had just been elected head of a new political party, the Pakistan Nizam-E-Islam Party.

Speaking for 30 minutes, with quotations from the Holy Koran, he said: "An open clash with India may occur in one, two or at the most three years, but occur it must."

He named 10-year-old disputes between India and Pakistan including accession of Kashmir to India and the distribution of canal waters in the former Punjab province, as causes of the war he was expecting, the news agency report said.

New Party

The new party has been created by the joining of East Pakistan Nazam-E-Islam Party, strong supporters of orthodox Islam as a basis of national life, and the Tehrik-e-Istikhlaf-e-Pakistan Party, which was launched last year by Chaudhri

Mohamad Ali, standing for the consolidation of Pakistan.

The new party has held a convention propounding the new party's attitude. Chaudhri Mohamad Ali said that it stood for making Pakistan a strong, progressive, democratic, welfare state, and for establishing in Pakistan social, economic and political order based on Islam.—Sapa-Reuters.

Dental Colleges To Be Expanded

The Government of India have set apart a sum of 15 million rupees for the expansion of dental colleges during the second plan. The State Governments have also set apart 5.2 million rupees for the expansion of such colleges in their areas.

There are at present seven dental colleges in India and 700 qualified dental surgeons.

President Inaugurates New Movement For Upliftment Of Poor

PRESIDENT Rajendra Prasad inaugurated a movement in New Delhi recently calling upon children to contribute a handful of foodgrains everyday before taking their meals as their share of help for the needy.

The movement is based on the idea that in a free country self-help should be the rule and the poor should be aided.

In a message, Acharya Vinoba Bhave, the Gandhian leader, who is known for movements of this kind, said: "Every house should keep a 'Sarvodaya' pot. This will not be a heavy liability and the children will learn that it is a sin to eat without contributing their mite

to society."

Dr. Rajendra Prasad himself took a small earthen pot and asked for contributions from the assembled children. A little Harijan (formerly known as "untouchable") girl made the first offering; thereafter he put a handful of foodgrains himself and expressed the hope that every house in the country would support the movement. There was nothing wrong, he said, in receiving help but one should not be dependent upon it. Mahatma Gandhi had taught the people not only to be self-reliant but also help others and his Harijan welfare and other movements were based on this principle.

Cable & Tel. Add. HARGVAN.

Phone 29368

P. Hargovan & Co. (Pty.) Ltd.

Earthenware Pickle Jars 3 Gallons 12,6 each F.O.R. Durban
Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " " "
Fresh First Grade Garlic 2/- " " "

Cash with order only.

P. O. BOX 1250:
15517 Warwick Avenue
DURBAN.

If Nehru Goes On Leave ...

New Delhi, Friday.

BY unanimously electing Mr. Govind Ballabh Pant, the Indian Home Minister, as Deputy Leader in Parliament, the Congress Party has cleared the way for one of Prime Minister Nehru's old political comrades to take over while Mr. Nehru is on vacation.

India's political system is modelled after Britain's, with the leaders of the majority party in Parliament heading the Government.

Mr. Pant, 61, is one of Mr. Nehru's most trusted lieutenants and fought alongside him for years in the struggle for independence from Britain.

There is speculation on who will look after the external Affairs Ministry portfolio, which Mr. Nehru holds.

The Defence Minister, Mr. V. K. Krishna Menon, who for years has been Mr. Nehru's closest confidant on international affairs, would appear the obvious candidate, but his name has not been mentioned in press speculation.

Some political observers thought Mrs. Vijaya Lakshmi Pandit, Mr. Nehru's sister, who is on leave from her post as High Commissioner in London, might temporarily take over, but she is not a member of Parliament.—Sapa-Reuter.

Transkei Asks Questions

COUNCILLOR G. S. DANA, Lusikisiki member of the Transkeian Territorial Authority, has called on the Government to make a comprehensive statement on the African's place in industry, and his prospects for higher wages.

Mr. Dana wants to know the number of Africans employed in industry at present; the total urban African population; whether the disparity between the wages of skilled workers and unskilled is considerably wider in the Union than it is in other Western countries; and whether it is the tendency for wage gap between skilled and unskilled labour to narrow.

Mr. Dana said there had been a gigantic migration of the African since the two world wars from rural to urban areas. Had this proceeded smoothly.

He asked whether the fears often voiced in South Africa

and abroad that South Africa was on the brink of a racial and social explosion because of this migration had any foundation in fact.

He also questioned whether wage comparisons were a true means of assessing any economic progress made by the African.

Mr. Dana has also asked: "Whether the many intelligent African who have moved up into semi-skilled positions as a result of the shortage of White labour are paid wages formerly earned by Whites in terms of the Industrial Conciliation Act which prohibits wage discrimination on the grounds of race or colour.

Woman's Opinion

By "IDEALIST"

Indian Biscuits

HERE is another Indian recipe. It is called Butter Biscuits.

Ingredients: 2lbs. white flour, 1lb. butter, 2 cakes of yeast, 4 tablespoonful almond powder, 2 teaspoonfuls cardamon seeds, 1 table spoonful salt.

Dissolve the yeast in a little warm water. Mix it in a 1/2 lb of flour. Add some more water and mix it into a thin dough. Leave it covered in a warm place until it rises.

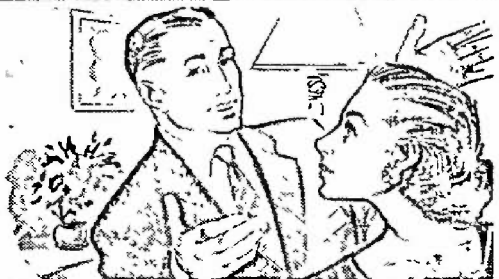
Now mix the butter into the other 1 1/2 lb of flour. Add the

other ingredients and mix. Now mix in the first dough and knead it into a hard dough like that of bread doughs. Leave it in a warm place until it rises. Make little round balls flat at the bottom. Place them in a greased tray and bake in a moderately hot oven.

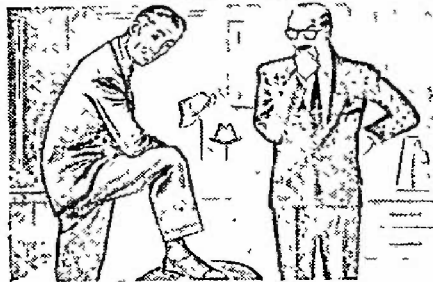
I hope you will enjoy these biscuits. I have not as yet received any recipes from you, but I do hope that next week we will have a Western recipe from one of our readers.

Why must wives so often be right?

I went home with news for Jean. "I've been chosen to go up to the sales conference. Lucky that I'm getting that new suit. Johnson is fitting me tomorrow."

"Hope you don't mind my suggesting it," said Johnson, "The suit's just right, but a new pair of shoes would..." "New shoes," I interrupted, "I've only had these a couple of months."

Jean was more outspoken than Johnson when I told her. "It's what I've been telling you for years. You fuss about hats and suits and neglect your shoes. You look unfinished if you don't polish your shoes regularly."

So, the very next morning, those shoes got a thorough going over with Nugget. I packed a Nugget cleaning outfit, too. And I must admit it really did something to my appearance.

Jean smiled when I got back from the conference. "Your shoes are a long way from your head but you're thinking about them at last, thank goodness." "Thank Nugget," I said.

'NUGGET'—the shine of good shoes

THE QUEENSLAND INSURANCE COMPANY LIMITED.

(INCORPORATED IN 1886 IN NEW SOUTH WALES)

TRANSACTS ALL CLASSES OF INSURANCE

Fire - Marine - Accident

Consult:

MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE
SPECIAL INDIAN REPRESENTATIVE

106 MANSFIELD ROAD, - - - DURBAN.

P. O. Box 476. - - - TELEPHONES 47453 & 47888.

BOOKS FOR SALE

THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6	INDIAN OHRISTIANS		
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	0	SEVEN MONTHS WITH GANDHI	—G. A. Natesan	7 6
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	16	0	A RIGHTEOUS STRUGGLE	—Krianadas	12 6
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR	—Mahadev Desai	2 8
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5	0	Vol. I.—M. K. Gandhi		15 0
A PROPHET OF THE PEOPLE			NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR		
—T. L. Vaswami	8	6	Vol. II.—M. K. Gandhi		14 0
KRISHNA STORIES			FROM YERAVDA MANDIR	—M. K. Gandhi	1 0
—T. L. Vaswami	7	6	GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)		5 0
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	2	0	GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)		2 6
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA			PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal		12 6
Pacts And Facts—Stanley Powell	5	0	TO STUDENTS—M. K. Gandhi		6 0
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0	BAPU—Marry F. Barr		4 0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT			COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi		25 0
—An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0			
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	2	8	Obtainable from:		
FAMOUS PARSIS	7	6			

'Indian - Opinion,'

P. Bag, Durban, Natal.

ઈન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે અને ૧૯૦૩માં સ્થપાયેલું
મૂતપૂર્વ તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

★
સૌથી મોટામાં મોટો ગુની
તે છે, જે પોતાના જ્ઞાનની
મર્યાદા જાણે છે. અને તે પોતાનું
જ્ઞાન આચારમાં મુકે છે.
—ઉપનીષદ.
★

પુસ્તક ૫૬ મુ—અંક ૧૭

તા. ૯ મે, ૧૯૫૮.

છુટક નકલ પે. ૪

કોમ્યુનીઝમ અને નહેરૂ

વડા પ્રધાન શ્રી નહેરૂએ કરાણાની સુસાફરી પુર્ણ કરી ગયા અઠવાડીયામાં. ન્યુ દિલ્હી આવી પહોંચ્યા હતાં. કરાણામાં એક સભામાં ભાષણ કરતાં પંડીતજીએ જણાવ્યું હતું કે; “આજે સમય હવે આવી ગયો છે કે; હુનીયાના જુદી જુદી વિચારો ધરાવતા તમામ નેતાઓ ભય વગર સંગઠીત થઈ હુનીયાની શાંતી માટે કાર્ય કરે.”

આ પ્રાંતમાં કોમ્યુનીસ્ટ પક્ષ સત્તાપર છે. તેને સંબોધતા વડા પ્રધાને જણાવ્યું કે; “કોમ્યુનીઝમ વિચારવૈજ્ઞાની બહુ નકલી બની ગઈ છે. કોમ્યુનીઝમનો મજબૂર સંબંધ ડી કટે ટર શી પ કરવાનો સુદ્રામંત્ર હવે સાવ પુરાણો થઈ ગયો છે.

“આપણે રશીયા અને ચીન તથા બીજા પશ્ચીમી દેશો પાસેથી વિજ્ઞાન અને ઉદ્યોગો શીખ-

વાના છે. પણ જ્યારે આપણે જુલો શું કે આપણા મુળ હોંદ માં છે ત્યારે આપણે બીજા દેશોની પાછળ ઘસડાશું અને ત્યારે આપણી ઉત્પાદન શક્તિ આપણે ખોઈ ખેંચી શું. અને કોમ્યુનીઝમ વિચારશરણીની એક વાત નથી ગમતી, તે એ કે, તેઓ બીજા દેશોના બનાવો; વગર વિચારે ગ્રહણ કરે છે.”

નહેરૂએ એક દાખલો આપતા જણાવ્યું કે; “દાખલા તરીકે જરમની કે જે ધનવાન દેશ છે અને રશીયા કે જે કોમ્યુનીઝમ માં માને છે. છતાં બંને દેશો એ વિશ્વ યુદ્ધમાં થયેલા નુક-

શાનને ભરપાઈ કરી પોતાના દેશનું ફરી ઉત્થાન કર્યું છે. કારણ એ નથી કે તેઓ પોકારો કરતા ફરે છે પણ કારણ એ છે કે, બંને દેશોમાં પોતા પોતાની રીતે કામ કરનારા સ્ત્રી અને પુરૂષો છે કે, જેઓ ખુબ મહેનત બચું જીવન જીવી દેશને આબાદ કરે છે.

“છતાં કોઈ પણ દેશ આબાદ થાય અને તે એ ધનનેજ મહત્વ આપે અને નૈતિક તથા આધ્યાત્મિક બાબતોની ઉત્તીને વિચારે તો તે કદી બહુ વખત સુધી આબાદી ન જ લોગવી શકે.”

મીટીંગને સંબોધતા હતાં. વધુમાં તેમને કહ્યું કે, “આ પછે એક પ્રતિજ્ઞા લીધી છે અને તે પુર્ણ ન થાય ત્યાં સુધી આપણી કૃત્ય નહીં અટકે. મારે માટે નિવૃત્ત થવા પછુ નથી, ફક્ત શાંત વાતાવરણમાં આજ ના સવાલોના નવા ઉકેલો શોધવા હું ઇચ્છું છું. હું જરૂં તે પહેલા જેટલી ઉત્તી કરી શકું તેટલી કરવા અધીરો અને ઉતાવળો હું થયો છું.”

મુસ્લીમ લીગની પરીષદ

દિ હુની મુસ્લીમ લીગના પ્રમુખ શ્રી મહમદ ઇસ્માઈલે કેરાલમાં જણાવ્યું હતું કે; “અમારી લીગ હિંદની લઘુ મતી કોમની રાષ્ટ્રીય સંસ્થા છે.” તેઓ લીગની પ્રથમ વાર્ષિક પરિષદના પ્રમુખસ્થાનેથી બોલી રહ્યા હતાં. વધુમાં પ્રમુખે જણાવ્યું કે “લીગે હુમેશાં નહેરૂ અને એની સરકારની સલાહ સુચનાઓ લીધી છે. અને લવીધ્યમાં પણ અમે તેમ કરશું. આ દેશના શાંતી, કાયદા અને હુકમોને અમે હુમેશાં સક્રીય સાથ આપીએ છીએ.

“અમે હૃદયપુર્વક સરકારની સમાજવાદની નીતીને આવકારી એ છીએ, કાશમીર અને ગોવા વિશેનું સરકારનું વળણ અને પરદેશ નીતીને પણ અમે આવકારીએ છીએ. સીલોન સાઉથ આફ્રિકા વિગેરે સંસ્થાઓમાં પણ શાંતી માટે જે પ્રયત્નો સરકાર કરે છે તેને પણ આ લીગ ઉડા આભાર સાથે આવકારે છે.”

યુનોમાં હિંદના પ્રતિનિધિને પડકાર

એ પ્રીલ રજમીના ન્યુયોર્ક માં પરદેશી સત્તા નીચે જે સંસ્થાનો છે તે વિશે માહિતી લેણુ કરતા કમીશનની બેઠકમાં હિંદના પ્રતિનિધી શ્રી ટી. જે. નટરાજને જણાવ્યું કે, “ફક્ત વાણી નહી પણ સક્રિય વળણ ભરવાનો સમય આવી લાગ્યો છે.” વધુમાં તેઓએ કહ્યું “પરદેશી સત્તા નીચેના સંસ્થાનો માંથી, રાજકીય સામાજિક અને કેળવણીના ક્ષેત્રમાંથી રંગલેદની નીતીને દુર કરવી જોઈએ.

“જ્યા સુધી આ સંસ્થાઓમાં બધા ક્ષેત્રોમાં તેમનો અવાજ અને તેમની સેવાઓ રંગલેદ વગર સ્વીકારવામાં નહી આવે ત્યાં સુધી આપણી બધી વિરોધી વાણીનો કશો જ અર્થ નથી, અને રંગલેદના ખોટા ખ્યાલો આપણને કયાય સ્થાન નહીં આપે.”

નહેરૂ નિવૃત્ત થવાનું નથી વિચારતા

ન્યુ દિલ્હીના રાજકીય વર્તુલમાં એમ બોલાઈ રહ્યું છે કે વડા પ્રધાન નહેરૂ કદાચ પરદેશ ફરવા-રજઓમાં જશે. એમ પણ કહેવાય છે કે હિંદના છેલ્લા વાયસરોય અલ. માઉંટ બેટને તેમને આમંત્રણ આપ્યું છે કે બ્રીટન આવે અને ફરીયાની સુસાફરી કરે.

પંડીત નહેરૂએ પોતાના પક્ષના સભ્યોને જણાવ્યું કે તેઓ લાયક થવા અને પ્રેરણા મેળવવા ઈચ્છે છે. તેઓએ કહ્યું કે મને લાગે છે કે જે હું જવાબદારીઓથી મુક્ત અને રાજકીય ક્ષેત્રથી દુર રહીશ તો તેમ કરી શકીશ.”

વિરોધી રાજકીય વર્તુલોમાં એમ માનવામાં આવે છે કે નહેરૂ પોતાનો રજનો સમય પોતાના પક્ષના સડાને દુર કરવામાં વિતાવશે.

નહેરૂએ ધારાસભામાં જણાવ્યું હતું કે, “હું એવું કંઈ નહીં કહે કે જે મારા વિચારો મુજબ દેશ કે જનતા માટે ખરાબ હશે એટલો વિશ્વાસ રાખજો.”

“હું થોડા વખતમાંજ કદાચ રજાપર ઉતરીશ. મારામાં હજુ અગ્ની ભયો છે અને હું ઇચ્છું છું કે હિંદના લાખો લોકો મારી તાકાદ, બળ અને કવત્તના બાગીદાર બને.” તેઓ કેબ્રેસ પક્ષની એક

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૯ મે, ૧૯૫૮.

વીલેન્સકીની ખોટી ધમકીઓ

આ અઠવાડિયામાં રોડેશીયાના ફેઢરેશનના પ્રમુખ સર વીલેન્સકીએ જે ખોટી ધમકીઓ ઉચ્ચારી હતી, તેવી ધમકીઓને પરીણામે આફ્રિકાને એમ માનતા થાય છે કે, આફ્રિકા આફ્રિકાનેવું છે.

ગોરા સત્તાના વિરોધી આફ્રિકાનેની સામે જે વાકયો સર વીલેન્સકીએ ઉચ્ચાર્યા હતાં તેનાથી અમને ખાતરી છે કે, નોર્થ રોડેશીયા અને ન્યાસાલેન્ડના આફ્રિકાનેના મનમાં એમ થયું જ હશે કે ફેઢરેશનમાંથી નિકળી જવામાં જ તેઓનું બહુ છે,

યુનીયનમાં પણ ઘણા ગોરા પ્રેસોએ સર વીલેન્સકીની ઘણી પ્રસંશા કરી છે. જે કે આથી નવાઈ પામવા જેવું કશું નથી. છતાં આ દેશમાં પણ એ એક સવાલ ધ્યાન ખેંચે છે. સ્ટ્રાયડમે પણ બીન-ગોરાઓ સામે ઘણી વાર ગળાંના કરી કહ્યું છે કે, ગોરાઓ બીન-ગોરાઓના “બોસ” છે. આમ છતાં સાબ્રાએ આ “બોસ” નીતીનો વિરોધ કરી જણાવ્યું છે કે, “આથી બોસ કાપની નીતિને અમે કદી ઉરોજન નહીં આપીએ. અને આવી નીતિ સ્વીકારશું પણ નહીં.”

આ ઉપરાંત તેઓએ એમ પણ કહ્યું હતું કે, જે અમે ગોરાઓ માટે સુખ સગવડો ઇચ્છીએ છીએ એજ બીન-ગોરાઓ માટે પણ ઇચ્છીએ છીએ. આ શબ્દો સર વીલેન્સકીની આંખો ઉઠાડનારા બને એમ આપણે ઇચ્છીએ. સર વીલેન્સકી એટલું બહુ લે કે, હવે આફ્રિકામાં ધમકીને સ્થાન નથી રહ્યું. જે તેઓ હજી આ પાઠ શીખ્યા ન હોય તો સાબ્રા પરીપદે સ્ટ્રાયડમને કેવા ઉધડા લીધા છે તે જોય અને સમજે એમાં જ તેમનું હિત સમાયેલું છે.

સોયર અને ડોલર શાહીવાદ

આ પરીપદમાં એકાદ એ બીનાઓ ઘણી અગત્યની અને ઇચ્છનીય બની હતી. તેમાંની એક એ. કે. મી. વી. સોયર કે જેઓ જમીન અને પાણી ખાતાના પ્રધાન છે તેઓએ અમેરીકાની આફ્રિકાની નીતી વિશે બોલતા જણાવ્યું હતું કે, “મને સમજતું નથી કે અમેરીકા આફ્રિકાના રંગલેદની ટીકા કરે છે તેથી તે આફ્રિકાને સ્વતંત્ર બનાવવા ઇચ્છે છે, કે, તેના ડોલર શાહી વાદને આ દેશમાં લાવવાનો માર્ગ સરળ કરે છે.” સાબ્રા પરીપદ મંચ પરથી એક સરકારના ઉચ્ચ હોદ્દાકાર તરફથી આવું બોલાય અને તે પણ ત્યારે કે જ્યારે આ દેશને અમેરીકા પાસે હમેશા ડોલરો મંગવા પડે છે ત્યારે તે ઘણું જ ખરાબ ગણાય.

પણ મી. સોયરના આ વાકયો આપણને જણાવે છે કે, રંગ લેદના અવાલને લીધે હવે અમેરીકા અને દક્ષિણ આફ્રિકા વચ્ચે ખુલ્લો વિરોધ બન્યો છે. આને પરીણામે અસુક સવાલો ઉભા થશે આથી સ્વતંત્ર ઇનીયાએ એને માટે તઈયારી રાખવી એઈએ. સોયર જેવા લોકો સામે જ્યારે, રંગ એકતાનો સવાલ

આવી ઉભશે ત્યારે કદાચ તેઓ દક્ષિણ આફ્રિકાને એક પોલીસ સ્ટેટ બનાવી દેશે, અને અંતમાં નાસરે, સુએઝ બારામાં જેમ કયું તેમ, તેઓ અહીં કરશે. કદાચ યુનાઈટેડ સ્ટેટસ ઉપરનો આ હુમલો, એ તરફ વળવાનું પહેલું પગથું છે.

સાબ્રા પરિપદે શું કયું

આ અઠવાડિયામાં સ્ટેલનબોરા ખાતે સાબ્રાની પરીપદ ભરવામાં આવી હતી. આ પરીપદમાં સમસ્ત યુનીયન માંથી ૩૦૦ પ્રતિનિધિઓ ઉપસ્થિત હતાં. એમાં આદિ કાર્યવાહીથી એમ જણાય છે કે, યુનીયનમાંથી પાંચ દશ વર્ષમાં રંગલેદ દુર થઈ જશે.

પરીપદમાં “એક સૂર વારંવાર સંબળાયો કે, ગોરાઓના દિવસો ભરાતા જાય છે જે રંગલેદનો સવાલ પુરત હાય નહી ધરાય તો. જે લોકો એમ માને છે કે સાબ્રામાં સાબ્રા ૫૦ કે ૧૦૦ વરસ માટે હજી ગોરા રાજ આ ધરતીપર રહેશે, તેઓ સ્વન બોમમાં ભયે છે. આથી જ્યારે રાજકર્તાઓ એમ કહે છે કે રંગલેદ નો સવાલ આ સહીના અંત સુધી ઉઠેલવા માટે હજી સમય છે ત્યારે વિચાર લોકોને ચીંતા થાય છે.

વધુમાં પરીપદમાં એ પણ સૂર અવર નવર સંબળાતો હતો કે બોલવા ના દિવસો હવે મવા હવે કાંઈક સક્રિય પગલું નહીં ભરાય તો ગોરાઓનો દક્ષિણ આફ્રિકામાં અસ્ત થવાને હવે બહુવાર નહીં લાગે. આથી જો ગોરા એ પોતાની હસ્તી ઇચ્છતાં હોય તો સામ અને કષ્ટ માટે તેઓએ તઈયાર થયું જોઈએ.

સાબ્રાએ પાંચ વરસમાં આફ્રિકાને મિત્રભાવે સમજાવવું જોઈએ કે અમે રંગલેદ સમાન ભાવે ઇચ્છીએ છીએ. અને તેમ કરી તેમની પાસે સ્વિકારાવવું જોઈએ. તેવી જ રીતે એ નિતીનો સ્વિકાર ગોરાઓ પણ કરે એવી સમાજમાં વિચાર ધારા ફેલાવવી જોઈએ.

જપ-પ્રમુખે બાપણમાં જણાવ્યું હતું કે ગોરાઓનો નાચ આ દેશમાં તેમના નથીયથી નહીં થાય પણ તેમના વાકે થશે. આથી ગોરાઓ સવેળા, હવે જાગે તો તેમના લાભમાં છે. એશ આરામ તેઓએ યુદ્ધી આ પ્રશ્ન માટે કુચું જોઈએ.

નેશનાલીસ્ટ પાર્લિમેન્ટના સભ્ય મી. જે. પી. બસોને પોતાના બાપણ દરમિયાન જણાવ્યું કે, આપણે બીન-ગોરાઓનો સહકાર મેળવવાની સંભવ ના જોઈ છે કે જ્યાં સુધી ગોરા રાજનિતિક પુરૂષો ખરી સહાનીયતી પતાવતાં ન શકે અને રંગલેદના સવાલો અર્થતી વખતે વધારે સંખ્યા

ના વાપરે. ખાસ કરીને પાલોનેન્ટમાં જે ઘણી વખતે બીન-ગોરા સભ્યો તરફથી ફરીવાદ સાંભળા છે કે, ગોરા સભ્યો બીન-ગોરાઓ પ્રત્યે એવા અપમાન જનક વાકયો વાપરે છે કે કોઈ પણ વ્યક્તીને અપમાન લાગે.

અભિનંદન

કારણ કે, “સાબ્રા” સંસ્થાએ બીન-ગોરાઓ સાથે એપાર્ટહેડના બારામાં મસલત કરવાનો ઠરાવ કર્યો છે. આ ઠરાવને પરીણામે ડો. ફરવુંએ સંસ્થાના સભ્યપદનું રાજીનામું આપ્યું છે. આ સંસ્થાના નવા પ્રમુખ લંડનના માઈ હાય કમીશનર જેવર નિમાયા છે. ઉપરોક્ત ઠરાવ અનુસાર આ વર્ષનો અંત પહેલા એક મિત્ર પરીપદ ભરવા નો ઠરાવ “સાબ્રા” એ કર્યો છે.

કારણ કે, ઇલાયદી યુનીવર્સિટી સામે વિરોધ બતાવવા ૩૦મી એપ્રિલે વીટ્-વોટસરેન્ડ યુનીવર્સિટીના ૫૦ જેટલા ગોરા, હીંદી અને આફ્રિકન વિદ્યાર્થીઓએ (એચીઓ પણ તેમાં હતી) બેઠાનીસભ્યના સીટી હોલ પાસે દેખાવો કર્યો હતો.

કારણ કે, પ્રિટોરીયાના સ્ટેશન પરથી “યુરોપીયન્સ ઓનલી”ના ચોર પાચ પાટીયાઓ, જીપેટી નાખી કાપદાનો ભંજ કરવા માટે પ્રિટોરીયાની મિકટોરીયા હોટલ વાળા મી. લે. ગોડન વિલ્સનને કોર્ટ ૨૫ ચૌડ હંડ ૧૨ ચૌડની તુક સાની અથવા બે માસની સજા અને તુકસાનીની સજા કરી છે. મી. વિલ્સને કોર્ટમાં જણાવ્યું હતું કે, “જન્મતંત્ર કુદરતે આપેલી વસ્તુઓ આપણે અથા એ સાથે મળીને ઉપયોગ કરવો જોઈએ એમ હું માતું છું આથી આવી અટ કાપતો હું જિજ્ઞાસી થકતો.”

કારણ કે, કેપન એલસ શહેર પાસેના ફોર્ટ વીલશાપર નામના હામમાં રહેલી એક નિહત નસ મીસીસ એ. એ. સ્વેટરે નસીંજમાં ઇલાવવાપણા સામે વિરોધ દર્શાવવા પોતાનું રજીરેસન અને નસ નોનકલપત સા: આ. નંબીંજ કાઈ-સીલને મોકલી આપ્યો છે.

કારણ કે, લંડનના પોપ એક આફ્રિકન કાર્ડીનલની તીમણુક કરી ઇલાવવાપણા સામે વિરોધ પ્રદર્શીત કરવા ઇચ્છે છે.

ગૌતમ બુદ્ધ અને ગાંધીજી-૨

(ઉચ્ચશિક્ષક જી.આ.કર - જોડાનીસભર્ગ)
(ગતાંકથી ચાલુ)

ઉચ્ચનીચને સ્થાને સમાનતા ને એકતા, હીંસાને સ્થાને અહીંસા, તિરસ્કારને બદલે દયા એ બંને મહાપુરુષોનો જીવન મંત્ર હતો. બંનેએ જીવનભર એ દિશામાં કાર્ય કર્યું અને સફળ નીવડ્યા, બંને નમ્રતાની સૂતી હતા. બંનેને લોકો ઈશ્વરના અવતાર તરીકે માનતા પણ બંને એનો ઇન્કાર કરતા. એટલું જ નહીં પણ એના વલણને તેઓ સખત શબ્દોમાં વખોડી કાઢતા. મગવાન બુદ્ધે લોકોને કહ્યું કે "હે લોકો હું જે કાંઈ કહું તે પરંપરાગત છે એમ જાણી અહીં માનશો નહીં, આજુ ઠરો એમ જાણીને અહીં માનશો નહીં, તર્કસિદ્ધ છે એમ જાણી અહીં માનશો નહીં, બૌદ્ધિક ન્યાય છે એમ જાણીને અહીં માનશો નહિ, તમારી શ્રદ્ધાને પોષનારું છે એમ જાણી અહીં માનશો નહિ. હું પ્રસિદ્ધ સાધુ છું, પુણ્ય છું એવું જાણી અહીં માનશો નહિ, પણ તમારી પોતાની વિવેક શુદ્ધિથી મારો ઉપદેશ ખરો લાગે તો જ તમે એનો સ્વીકાર કરજો." ગાંધીજીએ પણ કહેલું કે "હું મહાત્મા કહેવાઉં પણ અલ્પાત્મા છું. મારી વાત કહું છું તે મારે તમે માનતા નહિ, અને ખોટું લાગશે એમ માનીને પણ સ્વીકારતા નહિ, પરંતુ તમને યોગ્ય અને સાચું લાગે તો જ સ્વીકારજો"

ગાંધીજી અને બુદ્ધ બંને આમંજનતા ના નેતા બન્યા બુદ્ધે આમંજનતાને ભાષા આપી, ધર્મ આપ્યો, બધાને મારે સરખા સિદ્ધાંતો આપ્યા બુદ્ધે જનતાને પાલી ભાષા આપી તે ગાંધીજીએ હિંદુસ્તાની ભાષા આપી.

બંને વચ્ચે અહીંસાની ભાવનાનું પ્રબળ સાગ્ય છે. બુદ્ધે હિંસામય જનતામાં અહીંસાની ન્યેતિ પ્રમટાવી, તેવી રીતે ગાંધીજીએ હિંસામય વાતાવરણમાં અહીંસાની સજિતનો પરચો ખાતલ્યો. બુદ્ધનું અધુરું રહેલું કાર્ય ગાંધીજીએ પૂરું કર્યું હોય એમ લાગે છે. ગાંધીજી એ અહીંસા ટેટલી વ્યવહાર છે, અશક્ત મણાતો આદર્શ નથી તે સાબિત કર્યું છે. અરેખર! ગાંધીજી એ બુદ્ધના અર્વાચીન અવતાર હતા એમ કહીએ તો ખોટું નથી. બુદ્ધના જેવી એમની શાંત સુખસુદ્રા, એજ પ્રેમ વરસાવતી એ આંખો, નિર્વલ્ગુની, શાંતિની, મધુરતાની ઝાંખી કરાવતું એમનું હાસ્ય. ચરણે પડવાની ઉર્ધ્વાં આપ એવું બંનેનું દિવ્ય તેજ, બંનેનાં સૂતીમંત અહીંસા અને પ્રેમ. આ બધા વચ્ચે બંને વચ્ચે ટેટલું અર્ધ સામ્ય છે!

બુદ્ધને પણ જેમ વિશાળ શિષ્યમંડળ હતું. તેવી રીતે ગાંધીજીને પણ મહા

દેવલાઇ, મશરૂવાળા, વિનોબાજી, કાકા કાસેકર, પ્યારેલાલ, કુમારબા, અચલાલ, એ સર્વેનું શિષ્યમંડળ હતું.

આ બે મહાત્માઓમાં એક મોટો ફરક હતો કે બુદ્ધ કર્મવાદી હતા, ગાંધીજી ઈશ્વરવાદી હતા. બુદ્ધ ઈશ્વર માં નહોતા માનતા. ગાંધીજી તો પ્રભુની ઇચ્છા વિના એક પાંદડું પણ ફરકતું નથી એમ કહેનારા હતા. આ તફાવત જમીન અને આસમાન જેટલો હતો. છતાં બંનેનાં જીવન સંદેશાઓ, કાર્યરીતિઓ, જનતા માટેનો પ્રેમ એ અર્ધુ એતાં ઉપયુક્ત તફાવત કુલક અણ્યા. બંનેના અહીંસા અને પ્રેમના સિદ્ધાંત જ મુખ્ય છે. બંને આપણાં દેશની જ્વલંત ન્યેતિઓ છે જે આખા એ અંધકારમય જગતને આજે માર્ગદર્શન આપે છે.

બુદ્ધને ઉપદેશ, આખા એશીયામાં પ્રસર્યો તેવીજ રીતે ગાંધીજીના સિદ્ધાંતો આજે આખા એશીયા અને તેથી પણ દુર દુર ફેલાઈ રહ્યા છે. આજે ગાંધીવાદનું મોજું વિશ્વમાં ફેલાઈ રહ્યું છે. પરંતુ એકજ ડર છે કે જેમ બુદ્ધ ધર્મની સ્થાપના હિંદમાં થઈ અને તેનું મત્સ્ય પણ ત્યાં જ થયું. ભારતની બહાર દુર દુર બુદ્ધ ધર્મને બહુમાન મળ્યું. તેવી જ રીતે ગાંધીવાદ પણ દુનીયાના દુર દુર દેશોમાં પ્રુજા જેર

પકડતો જાય છે, માત્ર ભારતમાં જેનું મત્સ્ય ન થાય જેવું આપણે ઇચ્છીએ.

જમવાન બુદ્ધની ૨૫૦૦મી જન્મ જયંતીના શુભપ્રસંગે ભારતના રાષ્ટ્ર પ્રમુખ શ્રી રાજેન્દ્રપ્રસાદે નીચેના સંદેશો પાઠવ્યો હતા.

"અમે ઔપચારિક રીતે બૌદ્ધ ધર્મ નથી એટલે તે અર્થમાં અમારો દેશ બૌદ્ધધર્મ ના કહેવાય. પરંતુ હિંદુ ધર્મમાં બુદ્ધધર્મનું તત્ત્વ વણાયેલું છે, એતપ્રીત થયેલું છે. તેમાં સહેજે શંકા નથી. એક રીતે તો એ હિંદુ ધર્મનો એક ભાગ છે. કદાચ ખીળા ધણાં લોકો વિચારતા હશે કે આપણે આપણા દેશમાં જીવે છીએ તેના કરતાં વધુ પ્રમાણમાં બુદ્ધના આદેશોને અનુસરીને તેઓ જીવન શુભરી રહ્યા છે. જમવાન બુદ્ધના અમર

સંદેશની એ એક આંખી વિશિષ્ટત છે, એ સમયના વહેણની સાથે બૌદ્ધ ધર્મનું તત્ત્વ જાંખું થવાને બદલે આજે તો એ વધુ આજરવી ને પ્રતિભાશીલ બની ન્યેતની જેમ જળહણી ઉદ્ભવે છે. અને મને આશા છે કે જે સમય, અહીંસા અને પ્રેમના સંદેશાએ પચ્ચી સો વર્ષથી અસંખ્ય માનવોને સાચાં સુખ ને શાંતિ આપ્યાં છે અને જેની વિવશને આજે ખીળા કશા કરતાં પણ અધિક જરૂરીયાત છે તેને અપનાવવા કાળે એટલે અને હાપરીજન ભોળાના વિચારોમાં ઘેરોયેલું વિશ્વ પોતાની આ વિનાશક માન્યતાને ફગાવી દેશે."

અરેખર, ઉપયુક્ત સંદેશમાં પૂ. ગાંધીજીનો અંતરાત્મા માણ હોલેલો નથી લામતો?

આપણે પણ સૌ ભારતવાસીઓ તથાગત બુદ્ધ અને પુણ્ય ગાંધીજીના એકજ પ્રકારનાં માનવજીવનને ઉદ્ધારક આદેશોનું પાલન કરી, વેશાખી પૂર્ણિમા ના દિને, એક ખીળમાં એતપ્રીત બની મણેલા એ મહાત્માએને સાચી અંજલી આપીએ અને દુઃખીઓના દુઃખો દુર કરવામાં અને કચડાયેલી, યુવામીમાં સખડી રહેલી માનવજનતાને ઉધ્ધાર કરવામાં આપણું શેષજીવન વ્યતીત કરીએ જેવી મંમળ પ્રતિજ્ઞા લઇ છુટા પડીએ એજ અભ્યર્થના.

બુદ્ધ શરણું ગચ્છામિ-
હું બુદ્ધને શરણું જાઉં છું
સંખ શરણું ગચ્છામિ-
હું સંખને શરણું જાઉં છું
ધર્મ શરણું ગચ્છામિ-
હું ધર્મને શરણું જાઉં છું.

અલ્લી કહે છે હીંદ સાથે બુદ્ધ અનીવાર્ય છે

પાકીસ્તાનના માણ વડા પ્રધાન મી. યૌધરી મહમદ અલ્લીએ લાહોરમાં એક જાહેર સભામાં ભાષણ કરતાં જણાવ્યું હતું કે "હીંદ સાથે બુદ્ધ અનીવાર્ય છે." એવો પાકીસ્તાન સમાચાર સંસ્થાનો હેવાલ છે.

લાહોરમાં નવા સ્થપાયેલા રાજકીય પક્ષના મી. અલ્લી નેતા છે. ૫૦ મીનીટ સુધી ભાષણ કરતાં તેઓએ પવિત્ર કુરાનના ટેટલાક ફકરાઓ ટાક્યા હતાં. અને એમને કહ્યું કે, હીંદ સાથે એક બે કે ત્રણ વર્ષમાં બુદ્ધ કરવું જ પડશે.

એમને કહ્યું કે "હીંદે કાશ્મીર અને નહેરના પાણી, વિશે જે વલણ અખસાર કર્યું છે તે બુદ્ધને આઠ્ઠા ન રૂપ છે."

નજમ-ઈસ્લામ-પક્ષ જે નવા સ્થપાયો છે તે ધર્મ સુરત મુસ્લીમોનો છે. અને તેઓ ઇસ્લામને રાષ્ટ્રીય જીવનનું પહેલું પમથીયુ ગણે છે.

મી. યૌધરીએ જણાવ્યું હતું કે, અમારો આ પક્ષ પાકીસ્તાનને મજબુત કરવા સ્થપાયો છે તે રાજકીય, કેળવણી, ઉદ્યોગ, અને આર્થિક વિગેરે ક્ષેત્રોમાં ઇસ્લામના ધ્યય પર પ્રગતી કરશે.

નહેરૂ રજા પર જાય તો . . . ?

વડા પ્રધાન પંડીત નહેરૂ જમરે રજા પર ઉતરે ત્યારે તેમનું સ્થાન સંભાળવા શુદ્ધ ખાતાના પ્રધાન ગોવિંદ વલ્લભ પંત કે જેઓ પંડીત નહેરૂના જુના સાથી છે તેમની નિમણૂક સનીતુમતે કેમ્બ્રિજ પક્ષે કરી છે.

હાંની ધારાસભાના બંધારણ મુજબ સત્તાપર જે પક્ષ હોય તેનો નેતા સરકારનો મુખ્ય માણસ બને.

શ્રી પંત ૬૧ વર્ષની વયના જુના કાર્યકર છે અને પંડીત નહેરૂનો તેમના

પર પુરો વિશ્વાસ છે. પરદેશ ખાતાનું દક્ષિત નહેરૂની રજાએ ઇસ્માન કેણે સોંપાયો એની વિચારણાઓ શરૂ છે. કૃષ્ણમેનન વર્ષોથી એ ખાતામાં વડા પ્રધાનને મદદ કરતા રહ્યા છે. પણ તેઓનું નામ નથી સંભળાતું.

ધણાનું માનવું છે કે લંડનના હાપ કમીશનર તરીકેનો હોલો ધરાવતા શ્રીમની વિન્યાલક્ષમી હાલ રજા ઉપર છે તેઓને કદાચ આ સ્થાન સોંપાય પણ તેઓ ધારાસભાના સભ્ય નથી.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

નવ નવનાં નાયવન, રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, સ્ત્રીઓ ખાલકો અને પુરૂષો માટે ભત્તમ નવનાં સુવન જર્સી, પુલોવર, કારડીગન-સ અને બચ્ચાઓ માટે-બુટીક, બીબ્સ, બ્લેન્ડેટસ, શોલ્સ; નેપકોન્સ વિગેરે.

ફરેક જાતના માલ માટે તપાસ કરવા લલામણુ.

૩૩ વેસ્પ સ્ટ્રીટ, જોડાનીસભર્ગ.

ફોન : ૩૪-૧૩૪૯

— મોકસ ૧૫૪૯.

રાજનીતીથી લોકનીતી તરફ ગમન

(ધીરેન્દ્ર સુબ્રમણ્યમ)

(ગતાંકથી આણ)

સ માનવમાં બે પ્રકારના ક્રમોની રચાપના થઈ છે. એક, ઉત્પત્તિની આકાંક્ષાને કારણે સાંસ્કૃતિક વિકાસનું સંમહન અને બીજું આત્મોન્નતિ અને આત્મ-સંરક્ષણને કારણે સંગ્રહ વૃત્તિના વિકાસના ક્ષરવસ્તુ વિરોધીવૃત્તિથી ઉત્પન્ન થતા વિકારના અંકુશ માટે પ્રયત્ન, એટલે કે, સાંસ્કૃતિક વિકાસ ને કારણે કેળવણીની યોજના અને વિકારોના શમન માટે રાજનીતિક સંમહન. આમ સમાજમાં બે ધારાઓ વહેતી થઈ, આ ધારાઓ હબરો વર્ષથી વહે છે અને સાથે સાથે તેની વૃદ્ધિ પણ થતી જાય છે.

હવે આપણે તપાસીએ કે આ બે ધારાઓ માનવ માટે શું શું પ્રયાગોઓ ઉભા કર્યો કંઈ કંઈ વિચાર સરણીને પોષી અને સૌથી પ્રથમ રાજનીતીક સંમહનની પ્રવૃત્તિની પ્રતિક્રિયા પર વિચાર કરવો જોઈએ. માનવે વિરોધાભાસી વિકારોને નિયંત્રણમાં રાખવા માટે રાજવંદ સિદ્ધાંતો. આ પાછળનો હેતુ એ હતો કે માનવ પોતાની ઉત્પત્તિ માટે આમળ વધતો હોય ત્યારે કાંઈક નબળાઈએને લઈ પોતાના લોભ આદી વિકારોને અનુસરે તો રાજવંદ એને તેમ કરતો રોકે અને માનવની પ્રવૃત્તિ વગર વિદેને આમળ વધે.

બાળકો આનંદ મેળવવા રમતો રમે છે. રમતોમાં પણ હોડા-હરીશાહ-અથવા વિરોધ જનક મેચો રમે છે. પણ તેમાં પણ જો મર્યાદા પુલક વિરોધ ન કરાય તો તે અન્યાય મનાય છે અને તેથી બંને પક્ષપર અંકુશ રાખવા અને તેઓ મર્યાદા બહાર જાય તો તેઓ પુરૂરી તેમના ક્ષેત્રમાં લાવવા એક મધ્યસ્થ વ્યક્તિ નિમણમાં આવે છે. આવી રીતે સમાજમાં એક મધ્યસ્થ તરીકે રાજનીતી રચનાઈ અને એને કેટલાક અધિકારો સમાજપર અંકુશ મેળવવા આપવામાં આવ્યા. આ અધિકારની લાલસાએ રાજનીતીમાં સડો ફેલાવ્યો અને તે મેળવવાનો લોભ જન્મ્યો. સંપત્તિ સંગ્રહ કરતા અધિકાર મેળવવાનો લોભ વધુ જળવાન રહ્યો. ક્ષરવસ્તુ જેમનાં હૃદયમાં અધિકાર આવ્યો. તેઓ પોતાના અધિકારને વળગીને જ બેસી રહ્યા નહોં પણ તેમાં વૃદ્ધિ કરતાં રહ્યાં.

બીજી બાજુથી પ્રભુએ ભ્રેયું કે રાજ્ય દ્વારા તેઓનું રક્ષણ થાય છે ત્યારે તે દ્વારા નેટલું વધારે રક્ષણ મળે તેટલું મેળવવા તેઓ ઈચ્છા સેવતા મયા. શરવાતમાં રાજ્ય પાસે પ્રભુ પાસ કારણ વમર નહોતી જતી. રામાયણ સુબ્રમણ્યમ ન્યારે કલ્યાણ પુત્રોમાં રાક્ષસો વિદ્ય નાખતા ત્યારે જ પ્રભુ તેનો નાશ કરવા રાગને વિનતી કરતી. રાજનીતી મદદ પ્રત્યેક નાના મોટા કામમાં ત્યારે પ્રભુ નહોતી ઈચ્છતી. ક્યારે રાજનીતી મદદ લેવી અને ક્યારે ન લેવી એનો નિશ્ચય

પ્રભુ પોતે જ કરતી. પણ પછી પ્રભુએ જ એ અધિકાર રાજ્યને આપ્યો કે પોતાની પ્રભુના હિતાથે પ્રભુ કહે તે પહેલા જ રાજ્ય પોતાની મેળ જ દુષ્ટનો નાશ કરે અને શિષ્ટાનું રક્ષણ કરે. આથી પ્રભુએ પોતાનો અધિકાર પોતે જ રાજ્યને આપ્યો. દુષ્ટોનો નાશ અને શિષ્ટોના રક્ષણનો ભાર રાજ્ય પર આવ્યો એટલે પછી સ્વાભાવીક જ નીતી રચાપનની ક્ષર રાજ્ય પર આવી પડી. આમ રાજનીતીનો જન્મ થયો અને તે વિકસીત થતો જ રહ્યો અને સાથે સાથે તેનો દુર ઉપયોગ પણ થતો જ ગયો.

દુર ઉપયોગ રાજનીતીમાં રાજનીતી વિદ્યુતીથી થતા લાગ્યો. તે પ્રભુપર અંકુશ રાખતો પણ એના વિકારો અને લાલસાઓ પર કોણે અંકુશ? આથી તે પ્રભુને ત્રાસ દાયક થતો ગયો. અધિકાર લાલસા ઉપરાંત રાજ્ય ક્ષેત્રમાં સડો પેસવાને એક બીજી કારણ પણ હતું. રાજ્યોની સ્થિતિ વિશેષ હોવાને લીધે પરાક્રમી વિકારો વાળા લોકો રાજ્યમાં જન્મ કરવા પ્રેરિત થતાં ગયા. આવા લોકો માટે અધિકારનો દુરઉપયોગ સર્વજ દતો. આથી બળ વાને ના હાથમાં રાજ્ય હતું મયું. હવે પ્રભુએ રાજ્ય-તંત્રની સમાપ્તિ ઇચ્છી અને નીતી રચાપનનો અધિકાર રાજ્યના હાથમાંથી લઈ પોતાને હસ્તક રાખ્યો. આમ રાજનીતી તરફથી પ્રભુ લોકનીતિ તરફ ફેરવાઈ.

આમ વિકારોના શમન માટે રચાપ-લેલી રાજનીતી જ વિકારોનું ધર થઈ એક અને તેથી માનવ સમાજની વૃદ્ધિ બદલાઈ. માનવ પોતાના આત્માના બળ પર વધુ વિશ્વાસ રાખતો ગયો. એની સંસ્કૃતિ વધતી ગઈ. આથી એને જીવ્યું કે રાજવંદ કુલ પરપરા ન અપાતા યોગ્ય વ્યક્તિને-એ તેને આપી શકાય. રાજ્યમાં જે ઇશ્વરી ભાવ હતો તે પછી નાશ પામ્યો. આથી યોગ્ય વ્યક્તિને સુડીને એને રાજ્ય કારભાર સોંપવાની પ્રયા પડી. પહેલા રાજ્યમાં જે ઇશ્વરી ભાવ માનવે એવો હતો તે સંસ્કૃતિની ઉત્પત્તિ થતા તે ભાવ માનવનું અપમાન કરનારો જન્માવવા લાગ્યો. એક જ માનવી

પ્રભુત્વ શા માટે ધરાવી શકે? શા માટે આપણે પણ તે કામ ન કરી શકીએ? આ વિચાર યરણીએ માનવની જીવનધારને ફેરવી નાખી અથવા એમા પરીવર્તન થયું. આમ રાજ્ય તંત્રથી લોકતંત્ર તરફ વળવાને બે વિચાર ધારાઓએ બળ આપ્યું. એક, અધિકાર વૃત્તિને પરીણામે રાજ્ય તરફ

થી થતો દુર ઉપયોગ, અને બીજી, આપણે પણ તે કરી શકીએ જીવ આત્મ માન. રાજ્યતંત્ર ખતમ કરી લોકતંત્ર પ્રયા માટે બહુમત પ્રભુનો જન્મ થયો. આમ ધારાસભા અને તેમાં સુડાઈને જતાં લોકો રાજ્ય કરવા લાગ્યા. બહુમત મેળવનાર, સમાજનો પ્રતિનિધી મનાવવા લાગ્યો. એ કે આ વિચાર, યરણીથી બરેબર લોક તંત્ર નથી રચાવી શકાયું. કારણ બહુમત-અધ્યક્ષતને અવમણી તેના પર રાજ્ય કરી શકે છે. જતાં રાજ્યતંત્ર કરતાં લોકતંત્ર એ એક પગલુ આમળ જ મણાય. કારણ એટલું તો પ્રક્રિયા કે રાજ્ય નશપરપરા ગાદીએ બેસતો એને કોઈની સંમતીની જરૂર નહોતી. ચડાઈ કરીને પણ એ બળથી બીજા રેણીપર રાજ્ય કરતો. ન્યારે લોકતંત્ર પ્રયાએ બધાનો નહી તો પણ બહુમતી નો મત મેળવ્યો જ છે. "અધુરું"

વેશ્યાવૃત્તિ સામે હોદ સરકારનું ચુક

એક સી વેશ્યાઓ અને ગાનારી તથા નાયનારી છોકરીઓએ મળી હોદની ધારાસભા સામે કુચ કરી અનૈતીક શુભાએને રોકનારો જ નવો ધારો કર્યો છે તે સામે વિરોધી પોકારો કર્યો હતો.

આ સ્ત્રીઓએ જણાવ્યું કે નો તેમનો કષ્ટો બીન-કામદેસર હરાવશે અને તેઓને અધિકારમાં કોઈલી દેવા માં આવશે તો તેઓ શરૂ કરે બહાર ચાલ્યા જશે અને તેનાથી એવું વાતા વરણ ફેલાશે અને તેથી આદર પાત્ર હોદી સ્ત્રીઓનું રચાન બંધમાં ચુકારો.

કેટલી સ્ત્રીઓના હાથમાં બાળકો હતો અને તેઓ ધારાસભા સામે ઉભી રહી હતી. તેમના નેતાએ પડીત જવાહરલાલજી પાસે પોતાની અરજી રજૂ કરી હતી.

અરજીમાં જણાવાયું હતું કે; અમને ન સંબળવાથી એનું પરીણામ એ આવશે કે અમારે સાધારણ લોકોની

વસ્તીમાં જઈ વસણું પડશે અને તેમાં જવામાં એ જાય રહી છે કે; વિધુરો અને અવિવાહીત પુરુષો જેઓ જાતીય આકર્ષણ ઉપર અંકુશ નહીં ધરાવતાં હોય તેઓથી પછી સારી આદર પાત્ર સ્ત્રીઓ લયમાં ચુકારો.

"કારણ વેશ્યાના અભાવે એવા પુરુષો સભ્ય સ્ત્રીઓ માટે જોખમી ભાગ થઈ પડશે."

એમ કહેવાય છે કે હોદમાં ૧૦૦૦, ૦૦૦ સ્ત્રીઓ વેશ્યાનો કષ્ટો કરે છે. આ લોકોએ આ કામદા સામે શુભેશ ઉદાવવાનો નિરધાર કર્યો છે. અને મુળમના એક સારો વકીલને રોક્યો છે. અમારે સાધારણ લોકોની

માથે બાંધવાની રીઝન અને વેણીઓ

મખમલ, સાદીન, ટાફેટા સીલકની, રીઝન અનેક રંગ, ડીઝાઇન અને સાઈઝમાં મળશે, લગભગ અડધ અને મોટા રાજ્યગારવા જરૂર બાંધ મળી શકશે.

બચ્ચા માટે મખમલ, અને વેસમ તથા મેલ્ટની ટોપીઓ છીકાયતા લાવે બનાવી આપવામાં આવશે.

અંગાઉ બાંધવા મખમલ, વેસમ, કોટન વિગેરેના કુલોની રંગ રંગની વેણીઓ અને અનેક પ્રકારના ઓયર્સ મળશે.

ડેકાથું : માખરો હેટસ (બ્રો.) લી.
લેડીઝ એન્ડ ચીલ્ડરન હેટ મેન્યુફેક્ચરર,
ફોન : ૨૨૦૩૮૫ પહેલે માળે,
બોક્સ ૧૦૮૫૭. માર્કેટ મેન્સન્સ
૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, — જિલ્લાનીસબર્ગ.

જાપાનની આશ્ચર્યકથા

દર્પણ

(આંદ્ર મરીયસ)

જાપાનમાં પહાડોની વચ્ચે એક ચોક્કસ નામનું ગામ વસેલું છે. પહાડી ગામો આજની સભ્યતાથી ઘણા જ દુર રહેલા છે. દર્પણ જેવી વસ્તુનું નામ નિશાચ પથ્થુ તેમજે નોંધું નથી. આમ કન્યાઓ પોતાના પ્રેમીઓની વાત ઉપરથી જ જાણી શકે છે કે પોતે કેટલી સ્વસ્થવાન છે. પ્રેમી નેટલું પોતાની પ્રિયતામાં વર્ણન કરી શકે તેટલું વર્ણન દર્પણ તે ન જ કરી શકે ને!

યોદ્ધા આમમાં ક્રિકીટ્સુમ નામનો એક જીવાન રહેતો હતો. તે રિક્ષા ચલાવીને પોતાના જીવનનું ભરણપોષણ કરતો હતો. તેને એક નાતું સરણું દર્પણ જડી આવ્યું. કદાચ રસ્તા ઉપરથી ચાલતા કોઈ પરદેશીના ખીસામાંથી તે દર્પણ પડી અંતું હતું!

ક્રિકીટ્સુમે આ રહસ્યપુર્ણ વસ્તુને ઉપાડી લીધી. તેણે ઘણી જ આશ્ચર્ય-જનક દ્રષ્ટિથી આ વસ્તુને ઉદીચતી કરીને જોઈ. આખરે આ કંઈ વસ્તુ હતું? આવી ચીજ તેણે કોઈ દીવસ જોઈ નહોતી. પરંતુ જ્યારે તેણે આ વસ્તુને ધ્યાનપુર્વક જોઈ ત્યારે તેના હૃદયમાં આનંદની એક રેખા દોરાઈ અંધ. તે દર્પણમાં તેને એક ઘઉંવાળા વર્ણવળો ચહેરો અને જમ તથા આશ્ચર્યના ભાવ ભક્ત કરતી જડી કાળા આંખો દેખાઈ. ક્રિકીટ્સુમ તેને જાળખી ગયો અને શ્રદ્ધા અને શક્તિથી પ્રણામ કરીને બોલ્યો, 'આ તો મારા પુત્ર પિતાજીની તસવીર છે. જન્મવાને મને કાંઈક સંદેશો મોકલ્યો હાગે છે, નહીં તો આ ચીજ અહીં ક્યાંથી આવે?'

તેણે આ કિંમતી ચીજને રૂમાલમાં સાવધાનીથી લપેટી લીધી. ધરે પહોંચીને તેણે વિચાર્યું કે મારે આ ચીજને ક્યાં છુપાવી દેવી? તેણે એક મોટું પીપ જોયું. તેણે વિચાર્યું 'જસ, આ મોટા પીપમાં આ વસ્તુને રાખી દેવી ઠીક પડશે. અહીં કોઈ આ વસ્તુ જોઈ શકશે નહીં. તેણે આ વિશે ખીજ કોઈને વાત કરી નહીં. તેને આ તસવીર એવી વિચિત્ર રીતે હાથ લાગી હતી કે તે વિષે ખીજ કોઈને વાત કરવી એ તેને ઠીક લાગ્યું નહીં. તેણે તેની યુવાન પત્નીને પણ આ વિશે કંઈ કહ્યું નહીં કારણ કે સ્ત્રીઓ ના પેટમાં વાત સમાય જ નહીં તેમ જ માનતો હતો.

હવે ક્રિકીટ્સુમ ધરે વહેલો આવી જતો. કોઈ કોઈ દિવસ તો ધરે વાર-વાર આવતો અને દર્પણમાંને પુત્ર પિતાજીને ચહેરો જોઈને તે ઘણું જ પ્રસન્ન થતો. તે તેના આ રહસ્યપુર્ણ ખળનાથી બહુ સમય સુધી દૂર રહેતો નહીં. તેના આવા વિચિત્ર વર્તનથી તેની પત્નીના મનમાં થંકા ઉત્પન્ન થવા લાગી.

જાપાનની સ્ત્રીઓ પણ કુનીયાની ખીજ સ્ત્રીઓ જેવી જ હોય છે? આ રહસ્યપુર્ણ વાતને જ્યાં સુધી કેંસલો ન થાય ત્યાં સુધી તેના દીલને શાંતી મળે તેમ ન હતું. ક્રિકીટ્સુમે પોતાની પત્નીને વિશ્વાસમાં રાખવા કહ્યું કે તે તેનું યુખ જોવા માટે જ ધરમાં વાર-વાર આવે છે. પરંતુ એક દિવસે તેણીના મનમાં સંદેહ જાગી ઉઠ્યો. ક્રિકીટ્સુમ હજી પણ દરરોજ મંભીર ચહેરો રાખીને પહેલાંની જેમ દિવસમાં કેટલીયે વાર ઘેર આવી જતો.

તેની પત્નીનું નામ લિલીત્સી હતું. લિલીત્સીએ નિશ્ચય કર્યો કે તે કોઈપણ રીતે રહસ્ય સમજીને જ જાણશે. હવે તો ક્રિકીટ્સુમ જેવો ધરે આવતો કે તરતજ તે તેની રીત જાત ઉપર નજર રાખતી એણે જોયું કે તે રોજ ધરમાં આવીને પાંજળના એક નાના ઝોરડામાં જાય છે, તેણે તે ઝોરડામાં બારીકાઈથી જોયું પરંતુ તેને કોઈ પણ પ્રકારની વિચિત્ર વસ્તુ દેખાઈ નહીં. તેણે કેટલાયે દીવસ સુધી આ રહસ્યને સમજવા માટે અનેક પ્રયત્નો કર્યા અને એક દિવસ તેની મહેનત ફળ્ય.

એક દીવસ જ્યારે ક્રિકીટ્સુમ પેલા ઝોરડામાં હતો ત્યારે લિલીત્સીએ દર-વાજની તિરાડમાં છાતું-માતું અંદર ડોકિયું કર્યું. તેણે જોયું કે ક્રિકીટ્સુમ એક પીપ પાસે શિર ઝુકાવીને બેઠો છે. તેણે એ પણ જોયું કે પીપ કાંઈક આડું-અવળું પડ્યું હતું તેને ક્રિકીટ્સુમે સીધું કરી નાખ્યું. આખરે આમ સા માટે? પરંતુ તે એ વખતે ચાંત રહી અને યુપચાય પાળી આવી. પતિના ચાલ્યા જવા બાદ તે એ ઝોરડામાં પેલા પીપ પાસે જઈ પહોંચી. તેણે આ ઉડા પીપમાં હાથ નાખીને એક ચીજ શોધી કાઢી. તેણે તે જાળ ચીજને આગુરતાથી જોઈ. જ્યારે તેણે ધ્યાન પુર્વક તે વસ્તુ જોઈ ત્યારે સાઈં રહસ્ય તેની સમજમાં આવી અંતું.

તેને તેની આંખો પર પણ વિશ્વાસ ન આવ્યો. પરંતુ તે ચીજ તો તેની આંખો સમક્ષ જ હતી અને તે કારણે તેને વિશ્વાસ કરવો પડ્યો. તે એક સ્ત્રીની છાતી હતી. અરે! ક્રિકીટ્સુમને તે વશદાર પ્રેમી પત અને ચારિત્ર્ય-

વાન પુરૂષ સમજતી હતી.

તેના દિલમાં એક ઉડી ચોંટ લાગી અંધ. તે જાણ પર બેસી અંધ. તે-શું તેનો પતિ એક પારકો સ્ત્રીની તસવીર જોવા માટે જ ધરમાં વાર-વાર આવ્યા કરતો હતો? તેના દુઃખે આખરે ગુસ્સાનું સ્વરૂપ લીધું. તેણે ફરી પેલી સ્ત્રીની છાતી તરફ નજર નાખી. ક્રિકીટ્સુમ આખરે શું કાળી સ્ત્રીની તસવીર પર શીદા શીદા છે? આ સ્ત્રીને ચહેરો પણ જાપાનક છે.

લિલીત્સીની આંખે અંધારા આવી ગયાં. તે તેમને તેમ જ બેસી રહી. અને તેના ક્રોધાગ્નિ પ્રજ્વલિત ખનતો ગયો. ક્રિકીટ્સુમ જ્યારે સાંજે ધરે આવ્યો ત્યારે દરરોજની માફક લિલીત્સીએ દરવાજા પર તેનું સ્વાગત પણ કર્યું નહીં. તેણે આને રસોઈ પણ ખનાવી નહોતી.

જેવો ક્રિકીટ્સુમ તેની પાસે આવ્યો કે તરત જ તેણે પુછ્યું, 'કેમ, આવો જ તમારો મારા પરનો પ્રેમ? જન થયાં ને હજી એક વર્ષ પણ વીટ્યું નથી અને તમે મારી સાથે આવો વર્તીવ રાખો છો?'

'આખરે વાંત શું છે, લિલીત્સી?' ક્રિકીટ્સુમે આશ્ચર્યચકિત થઈને પુછ્યું. તેને એમ થઈ અંતું કે તેની પત્નીનું દિમાગ આને કેટલું લાગતું નથી.

'વાહ, જાણે કે મારા કહેવાને મતલબ જ તમે સમજતા નથી? હું પુછું છું કે આ પીપમાં પારકો સ્ત્રીની છાતીઓ છુપાવવામાં તમને શરમ નથી આવતી? હવે જાણો તમારી આ તસવીર અને તેને હવે આ ધરમાં ફરીથી લાવશે નહીં.' આ વખતે લિલીત્સીનો ગુસ્સો ખીમળીને આંખમાંથી આંસુ બનીને વહેવા લાગ્યો.

'તારી વાતમાં કાંઈ પણ સમજ પડતી નથી, લિલી.' ક્રિકીટ્સુમે કહ્યું.

'હજી પણ સમજમાં ન આવ્યું તેવો ડોળ કરો છો, પણ હું બધું જાણું છું. ખીજ સ્ત્રીની સાથે પ્રેમ બંધકાર રાખો છો. તે સ્ત્રીનું યુખા વીંદ સાંકે હોત તો જુદી વાત છે. પરંતુ તેના ચહેરા પરથી એમ લાગે છે કે તે કોઈ કળત સ્ત્રી હોવી જોઈએ. કેટલી બધું સુરત! આવી સ્ત્રી પુત્રી પણ હોય તો કોઈ વાતની નવાઈ નહીં.' અને તેણીએ પેલું દર્પણ સામે ધર્યું.

'તું શું બકાબક કરી રહી છે, લિલી!' તેના પતિ કોષિત થઈ ગયો: 'અરે આ તો મારા સ્વર્ગરથ પિતાજીની તસવીર છે. આ તસવીર મને રસ્તા પરથી મળી આવી છે અને તે જ કારણે મેં તેને આ પીપમાં સંતાડી રાખી હતી.'

તે જોરથી બોલી ઉઠી, 'યુપ રહો, તમે માનો છો કે કંઈ તસવીર પુરૂષની

છે અને કંઈ તસવીર સ્ત્રીની છે તે સમજવાની મારામાં શક્તિ નથી?'

જસ ક્રિકીટ્સુમની મરમીને પારો હતો ગયો. પરિણામ એ આવ્યું કે પતિ-પતિન ચોટેથી અઘડતા લાગ્યાં. દરવાજો ખુલ્લો હતો. તેઓના અઘડા નો અવાજ સડક ઉપર પણ સંભળાતો હતો. સડક પરથી એક વૃદ્ધ યુદ્ધ પુત્રની પસાર થઈ રહ્યા હતા. તેમણે આ તકરાર સાંભળી. તે તેમની પાસે આવ્યા અને દયાપુર્ણ સ્વરે પુછવા લાગ્યા, 'તમે શા માટે અઘડો છો? આખરે આ અઘડાનું કારણ શું છે?'

'પુત્રનીજ, મને શકા આવી રહી છે કે આજ મારી પત્નીનું દિમાગ કેટલું નથી.' ક્રિકીટ્સુમ બોલ્યો.

'સાંભળ બેટા,' પુત્રનીજ બોલ્યા. 'બધી સ્ત્રીઓ અંધગણ વગરની વાતો કરવાને ટેવાઈ ગયેલી હોય છે. માણસ જ્યારે જન કરે ત્યારે મને તેવી પત્ની મળે તો પણ તેણે પડ્યું પાતું નિભાવી લેવું જોઈએ.

'પરંતુ પુત્રનીજ, તે મારા પર જુડો આરોપ લગાવી રહી છે.' ક્રિકીટ્સુમે પોતાની નિર્દોષતા ખતાવી.

'પુત્રની, છ, હું જુડું બોલતી નથી. મારા પતિએ પીપમાં એક પારકો સ્ત્રીની તસવીર છુપાવીને રાખી છે.' લિલીત્સીએ ફરિયાદ રજી કરી.

'હું સમ જાણને કહું છું કે મારા સ્વર્ગરથ પિતાજીની તસવીર સિવાય મારી પાસે ખીજ કોઈ તસવીર છે જ નહીં.' ક્રિકીટ્સુમે જવાબ કર્યો.

'સારું-સારું બચાવ્યો,' પુત્રનીજ ન્યાય કરતાં બોલ્યા: 'મને તે તસવીર ખતાવો.'

લિલીત્સુએ તેમની પાસે પેલું દર્પણ રજી કર્યું અને કહ્યું: 'ફક્ત એક જ છાતી છે, પુત્રનીજ.'

યુદ્ધ પુત્રનીએ દર્પણ લઈ લીધું અને તેમાં ધ્યાન પુર્વક જોવા લાગ્યા. પછી તેમણે શ્રદ્ધા સાથે તે તસવીરને પ્રણામ કર્યો. તેઓ કહેવા લાગ્યા: 'મારા બાળકો, તમે એકબીજા સમ-જુતી કરી લો; કારણ કે તમે બન્ને વચ્ચે કાંઈક ગેરસમજુતી થઈ હોય તમ લાગે છે. આ તો નથી કોઈ સ્ત્રીની તસવીર અને નથી તમારા પિતાજીની તસવીર. આ તો કોઈ મહાન સંતાની તસવીર હોય તેમ લાગે છે. તેને હું પોતે જ લઈ જઈશ. અમે લોકો તેની અમારા પુત્ર-ધરમાં સ્થાપના કરીશું.'

પછી પુત્રનીજ પતિ-પતિને આશીર્વાદ આપીને ચાલ્યા ગયા. તે તેમની સાથે પેલું દર્પણ પણ લેતા ગયા કે જેને કારણે આ બોળાં પતિ-પતિન વચ્ચે એક જન્મરસ્ત તકરાર ઉભી થઈ હતી.

લગ્ન પ્રસંગે માટે

અમને મળો.

મુરતી જમણના અમે સ્પેસીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે સુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાક્ટ લઈશું.

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુલ્લાપર - ડરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

ખુલ્લાપર, મુસાફરી, બીમાર્ની અને નવરત્ન એજન્ડ
હોટેલના અગર ડુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમાન માટે મુસાફરી કરવા યેર યોઈ અમારી મારફતે ખુલ્લા મરો.
જ'બુર્ગ, આન, ચોરી, દુલ્લહ, નક્સખાત, પ્યેટરબાસ્, વિગેરના બીમા અમે લતરાની આપીએ છીએ.
ઈન્કમટેક્સ, પારસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવના રેવન્યુ સ્વીચરન્સ સર્ટીફિકેટ કે નેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઉખીએસનને લગતી જાણતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે તરફ સલાહ આપીએ છીએ.
નેશનલ ટ્યુમ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલીયા અને યોઈયાપર ઈન્ટરચુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.
Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

આંબા અબજ, લીલી અબજ, રતાળ અને સુરજુની મોસમ માલુ છે. આદુ રી ૧-૬ રતલ, લસણ રી. ૨-૦ રતલ.
પાપક નંબર ૧ રી. ૧૦, નંબર ૨ રી. ૮ ૧૦૦.
કપુરી અને ચેવલી પાન જાનર લાન, પોસ્ટેલ બુઈ. જાર્જીટ ગોલ રી. ૧૦-૬ લાંબી અને રહેવેર જાર્જીટ રી. ૧૧-૩ ડગન.
રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બલજબન કોંગોના જોરડેરે હપર પુરક ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ ક્લાની મોકલશું.
All prices subject to Market fluctuations.
A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેલજમ સુટ, ઠાઈનીબજમ સુટ, વેલ'રોબ, હેરેસીય એસ્ટ, સાઈક બોલ' આફીસ ડેસ્ક, જુક ટેસ, ટેબલ, તાલ કીફાલત માને ખરીદી સકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા જુકશો નહિ.
—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન હરેચર—
ને હમારી દેખરેખ નીચે તઈચાર માય છે. તેના સ્ટોક હવેસાં તઈચાર રહે છે. માત્ર રોકડા લાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને નેપાર આગલ વધારો.
L. MISTRY
51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

હોઈની મોટામાં મોટી વિમાની કમ્પની તમારી સેવામાં

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડીયા ઈન્સ્યુરન્સ

કંપની લીમીટેડ

સાઉથ આફ્રિકાના એકજ મુખ્ય પ્રતિનિધિ
રૂસ્તમજી બલભાઈ રૂસ્તમજી
૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,
ડરબન — નાટાલ.
સેવા અને નિર્ભયતા
માટે અમને મળો.

બધી જાતના વિમાઓ અમે ઉતારીએ છીએ.

પી. એ. બોક્સ ૧૬૧૦.
રેસીડેન્સ : ૧૧૧ ઇલેવનથ એવન્યુ,
ડરબન.

ટેલીફોન્સ:
ઓફીસ : ૨૫૮૪૫
રેસીડેન્સ : ૩૬૪૧૩.

નારી જગત

સ્ત્રીઓના કેટલાક સવાલો

એક બેન અમને લખે છે કે, 'સ્ત્રી અને પુરુષ બંને એ પ્રથમના મામલા નિમોણ્ય કરેલા બે પેઢા છે અને સમાજમાં વારંવાર હેલામાં આવે છે કે, બંને પૈકી સરખા હોવા જરૂરી છે, તે પછી ફક્ત સ્ત્રીઓ પર જ શા માટે ભત ભતના પ્રતિબંધો મુકાય છે?'

'એક પુરુષ સમાજના મને, તે નિપત્રોનું ભંગ કરતો હોય છતાં સમાજ એને આવકારે છે. બ્યારે સ્ત્રીથી અભણતા અથવા અક્રમ પોતા હુલ મુક મુક હોય તેની શિક્ષા જનમહલ તેને સહન કરવી પડે છે અને તેના માળખેને પશુ. આમ શા માટે?'

'મારે એવું એક બાળક છે. હું ૨૦ વર્ષની વિધવા છું હાલ ઉમ્મર ૨૮ અને ૩૦ની આસપાસ છે. હું ફરી લગ્ન કરવા ઇચ્છતી હતી. સમાજે મને ખુબ હકુલ કરી. માંડ માંડ મારા બાળકને હું મોડુ કરી રહી છું. સમાજ છાના કાળા કામ તમે કરો તેને નથી વખોડવું. પણ સમાજ સામે મુક ઉલાડા કામ કરો તો સમાજ ના કોપનો ભોગ તમે બનેાજ. આ ન્યાયે હું સમાજના પુરા કોપનો ભોગ બની છું. કારણ મારા બાળકને જે આ દુનીયાનો સ્વાસ ભેવા સમાજની સલાહ ઉપરવટ જઈ જવું ત રાખ્યું. તમે કાંઈ સલાહ આપશો? નારી જગત વાંચવા પછી મને આ પત્ર લખવા પ્રેરણા થઈ.'

આ પત્રની બાવા સુધારી છે. પણ અર્થ જાણવો છે. આ બેનને હું શું સલાહ આપું?

એટલું તો નકકીજ છે કે સમાજના કાવલ એક પક્ષી છે તે ધડવામાં સ્ત્રી ઓના વિચાર નથી કરાશે અને તથી તેની સલાહ લેવાઈ. પુરુષને જેમ અમ્યુ તેમ તેને આ કાવલ સમાજ ધડવા. અને પોતા માટે છુટ રાખી. આ અન્યાય છે. એ અન્યાય સામે સ્ત્રીએ માયું 'લચકવું' જરૂરી છે. પણ સ્ત્રી સમાન હકક માંગવા જતાં અથવા મેળવવા જતાં પુરુષના બધા કુચ્છોને ન રિવકારે અને પોતે પણ પુરુષની જેમ નરકમાં ન પડે. સ્ત્રી માટે સમાન હકકની જરૂર છે. પણ તે, સ્ત્રી પોતાનું સ્ત્રીત્વ ગુમાવીને ન મેળવે. પુરુષ અને સ્ત્રી બંને એક મામલા બે ચક્રો છે. એક ખીજની જીવ્યો હોય તેના પુરુષ બની સંપૂર્ણ તેઓએ યવાનું હોય છે. આથી કાલવમાં ખુચેલા એક માનવીનો કાવ, કાલવ બહાર ઉમ્મી ટાવે ઉભા રહી ગણી એને ઉપર ખેચવાથી

જ તે બહાર આવશે. અને સાથે ઉભો રહેશે. આ ન્યાયે સ્ત્રીએ એટલી શકતી મેળવવાની છે કે, તે પુરુષ સાથે નિચી ન ઉતરતા ઉપર જ રહે અને પડેલા પુરુષને એવી ઉપર ધારે. આમ નહીં કરે તો સ્ત્રી અને પુરુષ બંને કાલવમાં પડશે અને સમાજ નું પતન થશે.

બાળ વિધવાને ફરી પરણવાનો હકક આપણે—માંધીજીએ સ્વીકાર્યો જ છે. માંધીજીએ લાં સુધી કહ્યું છે કે, પ્રત્યેક માનવી માટે સ્વયં મ્ય મુખ્ય જીવનનો હેતુ હોવા જોઈએ પશુ જો સ્વયં ન જાળવી શકે તો પછી જાના વ્યભીચાર કરે તેના કરતાં સમાજને જોઈ જોઈરી લઈને પશુ મર્મોદીત સ્વયં જીવન માળવા પરણવું જેટલું પુરુષ માટે આવશ્યક છે તેટલું જ સ્ત્રી માટે પણ આવશ્યક છે જ.

પ્રત્યેક સમાજના કાવલ એ તોડતા તોડનારને સહન કરવું જ પડે છે. એ ન્યાયે પત્ર લેખીકા બેને હોમત ન હારતા પોતાનું નાવ 'કારવું' જરૂરી છે. જે ચાર હોમતવાન પહેલ કરે તો ખીજનો માટે રરતો સરળ થાય.

સુશીલા ગાંધી.

વાર્તા વારસાની વહેંચણી

શેઠ લક્ષ્મીદાસ ગુજરી ગયા ત્યારે એમના ચારેય દીકરાઓ મોટા થઈ ગયા હતા. એ બધાનાં લગ્ન પણ થઈ ગયાં હતાં. વડુઓ ધરમાં આવી ગઈ હતી. ચારે બાઈઓ પોતપોતાની પત્ની સાથે એક જ ધરમાં હળીમળીને રહેતા હતા.

ધીમે ધીમે ચારે વડુઓ વચ્ચે નાના મોટા જલ્લા થવા લાગ્યા. શરૂશરૂમાં બાઈઓ આ બાબતમાં ધ્યાન આપતા ન હતા. તેઓ જાણતા હતા કે, સ્ત્રીઓ આપણું કહ્યું માને એવી નથી. પરંતુ દિવસે દિવસે તેમના જલ્લા વધતા ગયા. આથી તેગની રાતો કલેશમાં વીતવા લાગી.

કેઈ કેઈ વાર એ મોટા ધરમાં એવી તો ધાંધલ મચી જતી કે આડોશી પાડોશીઓ પણ તંગ થઈ જતા.

લક્ષ્મીદાસ શેઠ અટળક પન મૂકીને ગયા હતા. જ્યલ બાસ જોરડામાં મોટા મોટા પટારાઓમાં ધન અને જવેરાત ભર્યું હતું. એક ચોરને આ વાતની ખબર પડી ગઈ. તે એ જ લામ શોધવા કરતો હતો કે, કયારે

મોટા મને અને દીવાલમાં ખાતર પાડીને એ જરૂરેરાતને ઉપાડી જઈ. પરંતુ તેનો દાવ સફળ થતો ન હતો. ધરમાં રોજ રોજ જલ્લા અને રડવા-કકળવાનું થવા કરતું હોવાથી કેઈ ને કેઈ જમતું પડ્યું હોય જ.

મોટાબાઈએ નાના બાઈઓને ખુબ ખુબ સમજાવ્યા. પરંતુ એ લોકો પર એની કશી અસર ન થઈ. તેઓનું એમ કહેવું હતું કે, 'આપણે હવે ધરના ભાગલા પાડી દઈએ એ જ સાઈ છે. આ ખોરાંઓ રોજ રોજ જલ્લામાં કરે છે. જે આપણે જુદા જુદા રહીએ, તો આ બધા જલ્લા જરૂર જોઈ મુક જાય.'

તોયે મોટા બાઈ વારસાના ભાગલા ન પડે એ જ ઇચ્છતો. છેવટે એક દિવસ તેની પત્નીએ તેને સમજાવ્યો કે, 'હવે સાથે રહેવામાં કરી સાર નથી. નાહક આમાં જુડાં દેખાવાનું જ થશે. માટે કાલા મુકને ધરખારની વહેંચણી કરી નાખો, જેથી આ ટંટારીસાદને અંત આવે.'

મારે અનિચ્છાની સાથે મોટા બાઈ ને એ પ્રમાણે કરવાની ફરજ પડી. વારસાની વહેંચણી થઈ. મોટા ધરની વચ્ચે દીવસો ચણી દેવામાં આવી. જરૂરેરાતના પણ ચાર ભાગ કરી દીધા. બધાનું રાંધવા કરવાનું જુદું જુદું ચર થઈ ગયું. પડોશી કહેવા લાગ્યા: 'હારા! હવે રાતે આરામથી સૂઈ શકીશું.' આ પ્રમાણે એક અઠવાડીયું સારી રીતે પસાર થઈ ગયું.

ચોરને થયું, 'હવે મનને મોટા છે.' એટલે અમાસને બીજે દિવસે રાંધવારની રાતે બે વાગ્યે તે ધરમાં દાખલ થયો. ચોર મોટા પોતાના કામની શરૂઆત કરવા માટે આ તિથિ અને રાતને શુભ માને છે.

દીવાલો નવી જ ચણેલી હોવાને કારણે તેણે બહુ સહેલાઈથી કેટલીક ઈંટો ખસેડીને પોતાને સાઈ અંદર દાખલ થવાને રરતો કરી લીધો. ધરવાળાં બધાં માઠ નિદ્રામાં પડ્યાં હતાં. ચોર ખજાનાના ફરક જોરડા માં દાખલ થયો અને ત્યાંથી માલમતા કાઢી કાઢીને બહાર ઉભેલા પોતાના સાથીઓને આપતો ગયો.

બહુ શામ પતી ગયું, એટલે પેલો ચોર મોટા બાઈના રસોડામાં પેટા. ત્યાં તેણે ફરીના અચાણાની સાથે પેટ ભરીને ખુબ પૂરીઓ ખાધી, માટલામાંથી દંડું પાણી પીધું, અને પછી ત્યાંથી ચાલતી પકડી.

સવારે ઉઠતાં જ ચારે સ્ત્રીઓએ રોકકળ કરી મૂકી.

આમવાળા મનમાં થોડા ખુશી થયા. શેઠજીના પનની તેઓ કષ્ટ કરતા હતા. તોયે તેઓ ખુશીને મનમાં છુપાવીને સહાનુભૂતિ બતાવવા લાગ્યા.

આ બધી ધમાલની વચ્ચે એક કામડો દીવાલ પર બેઠો બેઠો 'કા કા' કર્ષો કરતો હતો. જાણે તે કહી રહ્યો હતો: "જોશું, જુદા પડવાથી ય પરિશ્રામ નીપજે છે!"

ચકવર્તી રાજગોપાલાચાર્ય અનુ. મુ. કં.

શુદ્ધિણી માટે ઉપયોગી
કુરમાના સુડીયા
બનાવવાની રીત
રતલ ચોખા અરધો રતલ તુવેર ની ઢાળ, ચપટી ચણાની ઢાળ, ચપટી મગની ઢાળ, ચપટી લુહ, ચપટી જુવાર, આ બધાને સાઈ કરી ભરડવું.
ચાર વાડકી પાણી મુકી એમાં આડુ મરચા (લસણ જે મરે તો) હોમ ચીકું સોડા હળદર જરાક ખાંડ પાણીમાં નાખવા.
ત્રણ વાડકી ભરડેલો લોટ લઈ એમાં એક મોટા ચમચો તેલ નાખી 'મોચાણુ' પાણી ઉકલે. એટલે એમાં લોટ નાખી બાફવો. અરધી કલાક ધીમે તાવે રાખવો ઉપર ચાળીમાં પાણી રાખવું.
ખીજ તપેલામાં અથવા ઢોકળા પાત્રમાં પાણી મુકી આ બાફેલા લોટના સુડીયા વાળી ફરી બાફવા મુકવા. બધાઈ રહે પછી વધારીને અથવા કાચા તેલ સાથે ખાવા.
મુ. ૩૦

બે વિરોધા બારી ચિત્રો
ચિત્ર (૧)
સરલા અને તેની સાસુ જડાવબેન.
જડાવબેન : સરલા રોજ રોજ શું બહાર જવું. હજી ચાર દિવસ પડેલા તો મારી સાથે વાલીબેનને લાં આજ્યા હતાં. આજે હવે રાતના કયાં જવાના છે?
સરલા : બા, એમની સાથે થોડું ડાખ લેવા જવું છું. અરધી પોણી કલાકમાં પાછા આવશું છોકરાઓ તો સુઈ ગયા છે.
જડાવ : રોજ ફરવું હરવું અને નાચવું. તોખા આજની છોકરીઓથી સાસુ તો મને જ નહીં નિત નવા કપડા અને ઘણી સાથે ફરવા. હું તો કાંઈ છોકરાઓ નથી સાચવવાની.

ચચ્ર (૨)

જડાવમેન અને તેમની પુત્રી રીતા. જડાવ : મેટા રીતા કેમ હાલ દેખાતી નથી.

રીતા : બા એમને કામ હતું એટલે અવાયુ નહીં. વળા કોષ્ટ કોષ્ટ વાર બહાર કરવા જઈએ અથવા સીનેમામાં જઈએ. આથી વખત ન મળ્યો.

જડાવ : તે સિનેમા જતા પહેલા કે પછી અહીં આવા તો મળાય તે ખરેખર ?

રીતા : બા મારે કામ હોય ધરમાં સામુજ્ય છે જોકરાઓ છે. એમ કાષ્ટ આપો વખત બહાર દરાય ?

જડાવ : તે તારી સામુ ધડીબર જોહરા ન સાચવે અને કોષ્ટક વાર ધરતું કામ ન કરે ? અમે શું હાં ગુલામડી તરીકે તને આપી છે. હમણાજ તો હરવા દરવાનો સમય છે. રોજ મે ત્રણ કલાક દરવાથી તખીપત પશુ સુધરે અને આનંદ પશુ મળે.

—૦—

જરા હસો

એક સી અને તેના પતી દાંતના ડોકટર પાસે ગયા. પુરૂષે વગર ઢીલે કહ્યું ડોકટર જરા દાંત જલદી કાઢી આપોને મારે ઘણું કામ છે. ઈન્કેકશન

પશુ ન આપતાં કારણ તે પછી દાંત કાઢવા માટે જોવી પડશે. ડા.—તમે ઘણા બહાદુર છે. બસે

મેસી બંધ પુરથીમાં. પતી.—મારો દાંત નહી આ મારી પત્નીનો કાઢવાનો છે.

રાષ્ટ્રપતીનો ગરીબોના ઉચ્ચાનમાં સકીય કાળો

રાષ્ટ્રપતીએ બધા બાળકોને સલાહ આપી કે તેઓ જમના જેસે તે પહેલા પોતાના ખાવાનામાંથી એક નાનો ભાગ મરીમો માટે જુદો કાઢી જેમને ખાવાનું નથી મળતું તેમને આપે.

આ ચળવળ એ આદર્શ પર સ્થાપવા માં આવી છે કે એક આઝાદ દેશે સ્વ મદદ પર ઉત્તરતી કરવી જોઈએ આથી તેઓએ પોતાના મરીમ બાહુજોને મદદ રૂપ બનવું જોઈએ.

શ્રી વિનોબાજીએ આ કાર્યને સંદેશ પાઠવતાં જણાવ્યું હતું કે "પ્રત્યેક ધરમાં એક "સર્વોદય પાત્ર" હોવું જોઈએ કે જેમાં જમતાં પહેલા પચ રૂપે મરીમો માટે થોડો ભાગ કાઢી યુકે. આમ કરવાથી બાળકોમાં એક ભાવના જાગશે કે મરીમોને આપ્યા વગર જમવું એ પાપ છે. અને આ પાત્ર બહુ મોલ રૂપ નહી તીનડે."

રાષ્ટ્રપતીએ એક "સર્વોદય પાત્ર" હાયમાં લઈ બિહારદેવીની માંબણી કરી અને સૌથી પ્રથમ એક યુદ્ધી અનાજ એકે હરીજન બાળા પાસેથી લઈ આ

કામ કર્યું હતું પછી રાષ્ટ્રપતીએ પોતાનો ભાગ અંદર નાખ્યો હતો અને બધાને અપીલ કરી હતી કે આ આશા રાખું છું કે આ દેશમાં બધાજ આ કાર્યને સાથ આપશે.

મરીમોને લેદેશીને રાષ્ટ્રપતીએ જણાવ્યું કે "મદદ લેવી એ સારી છે પણ મદદ મેળવી હાય હલાખ્યા વગર ન મેલવું."

રાષ્ટ્રપતીએ જણાવ્યું કે, "ખાંધીક તું આપણે શિક્ષણ એ મળ્યું છે કે આપણે આપણા પગપર ઉભા રહી બીજને તેના પગપર ઉભા રહેલે કરવો. અને એજ એક ખરા આદર્શ છે."

શું તમારી ચાવી ખોવાય છે ?
એમા શું
 જરાપણ મુઝાશો નહી
 " તમે ખોવાય તે પહેલાજ ખીજ ચાવી ખનાવવા
ડી ઠાકા
 ફોન : ૨૩-૬૪૪૭ — વાન વેલોજ સ્ટ્રીટ, જે.બર્ગ.
 તે મળો અથવા ફોન કરો. તે તમારી ચાવીઓ કુપલ્લીકેટ ખનાવી આપશે. આથી તમારી બધી ચીંતાનો અંત આવશે.
 બહાર મામના આડરો પર ખ્યાન આપશે.
ચાવીઓ
 મોટર કાર, કબાટ, નાઈટ લેમ, રીમ લોકસ વિગેરે બધી જાતની અમે કરીએ છીએ. એકવાર અજમાવી જુવો.
 ફોન કરી ખોલાવો અંમે તુરત આવશું.

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રૂસ્તમજી

જણાવતા આનંદ થાય છે કે તેઓ

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલએશીયા લીમીટેડ

સ્થાપના ૧૮૬૯ | વિક્ટોરીયા ઓસ્ટ્રેલીયા

— ના —

પ્રતિનીધી નિમાયા છે

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલનો જાહેરાતો વિષે એ ખરી બાંધધરી છે.

વધુ વિગત માટે લખો યા મળો :

૧૦૬ મેન્સરીલ રોડ, — હરબન.

બોક્સ ૪૭૬,

ટેલીગ્રામ—કેબલ "સોરાબટમ"

ટેલીફોન : ૪૭૮૮૮

૪૭૪૫૩

—શંકર આર્ટ પ્રદર્શન અને બાળકોના પુસ્તકોનું પ્રદર્શન ન્યુ દિલ્હીમાં ઉપ-પ્રમુખ રામાકૃષ્ણને ૩૦મી એપ્રિલે ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. આમાં ૩૮ દેશોએ પુસ્તકો અને ૬૮ દેશોના ૫૨૦૦૦ ચિત્રો હતાં. જેમાં ઇસ્ટ આફ્રિકાનો સમાવેશ થાય છે.

—આરીસામાં જે પાંચ જાણીતા ધરપકડ કરવામાં આવી છે તેની ત્રણેયો ન્યાં સુધી તપાસ પૂર્ણ ન થાય ત્યાં સુધી ધારાસભામાં પ્રશ્નોત્તરી ન કરવાનું જણાવતાં કેટલાક સભ્યો 'વોક આઉટ' કરી ગયા હતાં.

—ધાનામાંથી રીપોર્ટ બીજા કેટલાક લોકોને કરવામાં આગ્યા છે કે જેમાં જે આફ્રિકન એકુતેનો પથુ સમાવેશ થાય છે. આ લોકોએ પોતાના પત્ની બાળકોને પાછળ સુધી ધાના છોડવું પડ્યું છે.

મારી બધી સંપત્તિને મેં આપી દીધી તેથી દુનિયાને હાસ્ય પાત્ર બન્યો છું. પથુ લોકો અને મગેલી સંપત્તિ સાથે પોતાને સરખાવે જેમ હું ઇન્ડિયન છું. સૌથી સુલભવાન ખાતોને મેં મેળવ્યો છે. આથી હું કહી શકું છું કે મારી પાસે ધન છે અને હું દુનિયામાં સૌથી ધનવાન છું.—ગાંધીજી.

—મુંબઈના સાંતાક્રુઝના વિમાન મથકે ઇસ્ટમ આશીસરોએ ૨૩૦૦૦ રૂપિયાની કિંમતનું સોનું જત કપડું જે આ લોકો પીરકથી આવતાં હતાં.

—ઈસ્ટ પાકીસ્તાન મર્વનર તરીકે પેશીંગમાં પાકીસ્તાનના હાય કમીશનર નો હોદ્દો ધરાવતાં શ્રી સુધાન ઉદીન અહમદને નિયુક્ત કરવામાં આગ્યા છે.

—નામદાર આગાખાન સાથે આફ્રિકાની સુલાકાતે આવશે ત્યારે તેમાં જે કે ત્રણ તેમના અનુયાયીઓ છે. પથુ ત્યાં હપ્પીબીયા એન્યુકેશનલ ઇન્સ્ટીટ્યુટ છે તે તેમને આવકારશે.

—સર રામાકૃષ્ણને પરદેશની સુસાહરી અધી પાછા ફર્યા પછી હાપા વાળાં અને જણાવ્યું હતું કે, "દુનિયાની

શાંતી માટેનું વાતાવરણ વધુ જોલ સર્વત્ર તેઓને જણાયું છે."

—હીંદ વિમાની સાર્વિસને ૨૫ વર્ષ થયા હોવાથી તેના રોપ મહોત્સવ પ્રસંગે હીંદનું પોસ્ટ ખાતું ખાસ બે નવી રેલ્વે કાર્ટરો.

—હાંતની ડોક્ટરી શીખવા માટે એક કોલેજ ઉદ્ઘાટવા માટે બીજી પંચ વર્ષીય મેળનામાં ૧૫૦૦૦૦૦ રૂપિયા વ્યય કાઢવા છે. આજે હીંદમાં ૭ હાંતની કોલેજો છે અને ૭૦૦ હાંતના ડોક્ટરો છે.

સામાર સ્પીકર

જીવજીવાઈ ગોપાલજી સ્પીકર ૧ ૧ ૦
 યુક્ટીપીમ, ઇનકમ ટેક્સ રીટર્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલેક્ટર-અ અને ઇનસ્પેક્ટર માટે મળે :

આર. વીકુલ
 ૧૨ બાકેલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, કોરનર ડાપગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, મેહાનીકલબર્ગ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

સુકા મરચા

૩૩ રતલની જેમ ૩૦/૬, તથા આફ્રિકનના લોકોના બનાવેલા છોડે લાંબી લાકડીના ડગનના ૨૫/૬, નાની સાઇઝના ડગન ૩/૩.
 એર્કર સાથે નાણા મોકલવા.

MAARMANS PTY LTD.
 Box 26, Phone 128, Brits Transvaal.

એક્ષી કોશ મોટો

યુનિવર્સીટી ડ યુનિવર્સીટી ડીકશનરી. કીમત પા. ૧-૨-૬.
 'Indian Opinion'
 P. Bag, Durban, Natal.

ધાર્મિક પુસ્તકો

વિનોબા બાવે કૃત જીવનીચઈ ગીતાજી વિગેરે ધાર્મિક પુસ્તકોના મેલોગેપર પ્રવચન.

ઇસાવાસ્ય દર્શિ (ઉપનીશદના મ્લોઠો)	૧	૬
ગીતા પ્રવચન	૨	૩
રિશતપ્રવચન (ગીતાજીના બીજા અધ્યાયના મ્લોઠો)	૪	૦
મધુકર (મેષોનો સંગ્રહ)	૪	૬
જીવન દર્શી (" ")	૨	૬

Obtainable from:
INDIAN OPINION.
 P/Bag, Durban, Natal.

Wholesale To Trade

અમારે ત્યાં હર ત્રહિને હીંદ તથા પાકીસ્તાનથી કેટલોક માલ આગ્યા કરે છે.
 એક વખત મંગાવી જરૂર ખાત્રી કરો.

તાજી શીપમેન્ટ
 પીસ્તા રતલ શી. ૧૧-૬, બહામ રતલ શી. ૮-૧.
કેરમ બોર્ડીસ
 નીકલ કોરનર સ્પેશીયલ ડરાફ્ટ બોર્ડ સાથે શી. ૧૦૫-૦.
 નીકલ કોરનર બોર્ડીનરી શી. ૮૪-૦.
 રબર કુક્સન બોર્ડીનરી શી. ૬૫-૦.
 કમ્પલીટ સેટ કુકરી તથા સ્ટેઇકર સાથે મળશે.
અગર ખત્રી
 વાસંતી (કરેકના અત્તરની બોટલ સાથે) ૬ તોલા ૭૦૫શી શી. ૫૨-૦ ડગન; ૪ તોલા ૭૦૫શી શી. ૪૦-૧; ૩ તોલા ૭૦૫શી શી. ૩૩-૦ ડગન.
 ગેટવર્થ બોર્ડ ઇન્ડીયા ૬ તોલા ૭૦૫શી શી. ૧૨૦-૦; ૩ તોલા ૭૦૫શી શી. ૬૦-૦ ડગન; ૧૦ તોલા ૭૦૫શી શી. ૧૦૮-૦; ડગન. ૩ તોલા ૭૦૫શી શી. ૪૮-૦ ડગન; સ્ટીમર બેન્ડ નં. ૪૪૪ પાકીસ્તાની શી. ૬-૧. ઇન્ડીયાની શી. ૭-૧ ડગન.
સુરાહા ખાત્રી સીલવર આરનામેન્ટો
 સુલાબદાન પલેન શી. ૧૨-૧; નકશીન શી. ૧૫-૦; હલમ શી. ૧૭-૬ નંગ પાનદાન "મોટર કાર" શી. ૪૫-૦; નકશીન બોક્સ શી. ૫૫-૦; પલેન બોક્સ શી. ૫૦-૦.
 આ ઉપરાંત ઇહોળા પ્રમાણમાં સાડીઓ વ્લાસ તથા પલાસ ટીકની અંગડીઓ—અમારે ત્યાંથી મળી શકશે. કન્ડરી ઘરાકો માટે ખુશ ખબર.—ખાસ આપને જ માટે હુમસ "KUBA" જરમનીના રેડી-એડ્યામ અમેા મંગાવી આપીએ છીએ જરૂર કેટલોક ભાવે મંગાવે.

A. K. Hoosen & Sons
 116 Queen Street, Phone : 26249.
 Box 2161, DURBAN,

નવલ કથાઓ

જલ્મ સુધિત	૭	૬
નીલ પંખી (નાટક)	૫	૦
ગોદાન (બંગાળીનો અનુવાદ) ભાગ ૧. ૨. સેટના	૧૬	૦
ચોરાની વાતો	૩	૦
બહીષ્કાર	૬	૦
પ્રતીપ	૭	૬
સાગર સામ્રાટ	૬	૦
દ્વીરેશની વાતો	૬	૦
પોરાણિક નાટકો	૫	૬
ચોવન ભાગ ૧. ૨. સેટના	૧૨	૦
હરીયા વાટ	૧૦	૦
વસુંધરા	૬	૬
ઉલ્લો પ્રયાગ	૭	૬
સ્વાધ્યાય ભાગ ૧. ૨. સેટના	૧૩	૬
દુર્ગ	૮	૦
જયસીંહ સિંહરાજ	૧૦	૦
માનવતાના સુલ	૭	૦
ઉલ્લો અભિનય	૬	૬
કપાલ કંડલા (બંગીમ અંક)	૬	૬
અધ્યુકત મારા	૭	૦

Obtainable from:
INDIAN OPINION,
 P. Bag, Durban, Natal.